

1-2/2021 | Koronavirus, rok druhý

Zpravodaj

Českého klubu skeptiků Sisyfos

Bludné balvany za rok 2020
Sociální bubliny
Nobelovy ceny
Vraždící roboti

Sisyfos
Český klub skeptiků

Zpravodaj SISYFOS 1-2/2021: Koronavirus, rok druhý

- Redakce: Jelena Lenka Příplatová.
- Grafická úprava a DTP: Jelena Lenka Příplatová a Vladimír Vašek
- Tisk: REPRODUKCE BAROA spol. s r.o., 128 17 Praha 2, Svobodova 1
- Zpravodaj 1-2/2021 vyšel v prosinci 2021

- Bulletin Českého klubu skeptiků Sisyfos, z. s., člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organizations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208. Vychází čtvrtletně s finanční podporou Akademie věd ČR.
- Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků: PhDr. Zdeněk Jonák, U Dejvického rybníčku 25, 160 00 Praha 6
- Číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek) kód banky 2010
- Webová adresa: <https://www.sisyfos.cz>
- Náměty, námítky, připomínky a příspěvky do Zpravodaje SISYFOS posílejte na adresu: Jelena Lenka Příplatová, Krnovská 352, 199 00 Praha 18 – Letňany. E-mailová adresa: zpravodaj.sisyfos@gmail.com.

Milí čtenáři,

Časy se mění, koronavirus a lidská hloupost, bohužel, zůstávají. Naštěstí nám alespoň zůstává smysl pro humor, a tudíž si z těch největších ptákovin stále můžeme dělat legraci. Tak, jako se nám to snad povedlo v laudatiích Bludných balvanů za rok 2020. A protože se s blbostí stejně jako s viry, zdá se, roztrhl pytel, připravili jsme si pro vás i výjimečně virulentní kategorii Bludných kovidáků. Pokud jste minuli vyhlášení na našem webu, můžete se s našimi laureáty seznámit na plných 14 stranách tohoto čísla.

Ale zabíjet mohou – anebo naopak nemohou? – nejen koronaviry, ale i roboti. Nežli se tedy ponoříme do pandemických sociálních skupin, přinášíme vám úvahu nad poněkud pesimistickým dokumentem o robotech, kteří vám seberou práci a náhradu v nezaměstnanosti. Tedy promiňte, to vlastně platí o uprchlících.

A ano, dělám si legraci.

Problematika sociálních bublin nás zavede mezi „popírače“ a „příznivce“ protipandemických opatření. Podíváme se například na to, zda a do jaké míry jsou tyto skupiny, případně jejich zastřešující organizace, napojeny na policíké strany a jejich představitele.

V posledním článku tohoto čísla se potom vrátíme k seriálu o zajímavostech Nobelových cen. Povídat si budeme například o tom, zda i věda může být rodinný podnik, případně jak staří či mladí musíte být, abyste měli šanci získat toto významné ocenění. Dozvíte se též o tom, proč že se Česká republika v žebříčcích tohoto ocenění pyšní na pětadvacátém místě hned šesti cenami, i když jste pravděpodobně ve škole slyšeli jenom o dvou.

A když jsme se tak pěkně prokousali tím, co v našem Zpravodaji je, zkusím se ještě chvíli věnovat tomu, co v něm není: Příspěvky vás, našich čtenářů, členů a příznivců. To se dá ale snadno napravit.

Máte-li po ruce nějaký (pokud možno svůj) vhodný text, o němž byste se s námi chtěli podělit, máte-li čas a chuť něco speciálně pro náš časopis sepsat, případně nás jenom prostřednictvím krátkého sdělení či dopisu redakci upozornit na zajímavé skeptické či naopak vysoce neskeptické dění ve vašem virtuálním či nevirtuálním okolí, napište nám na e-mailovou adresu zpravodaj.sisyfos@gmail.com.

Prozatím děkujeme za přízeň a přejeme hodně sil v boji s šílenci a pseudovědou.

Jelena Z. Příplatová

Obsah

Sisyfos

Bludné balvany včetně speciálních covidových ocenění 6

Koronavirus

Problematika sociálních bublin v době pandemie covidu-19 22

Články

Kolik vody potřebuje poctivý homeopat, aby získal roztok 30 C? 4

Roboti – zabijáci prichádzajú! 20

Nobelovy ceny – Rodiny, rekordy, zajímavosti 24

Kolik vody potřebuje poctivý homeopat, aby získal roztok 30 C?

Martin Bloch

Označení 30 C (případně CH u francouzských homeopatik) vyjadřuje postupné centesimální ředění ve třiceti krocích.

Pouze v prvním se promísí 1 % léčivé látky s 99 % vody.

Pak se ve 29 následujících krocích z předchozího kroku odebere 1 % množství směsi, které se v následném kroku opět promísí s 99 % vody.

S použitím třiceti jednolitrových nádob by tak bylo k homeopatizaci 1 cl léčivé látky zapotřebí $30 \times 0,99 = 29,7$ litrů vody. Homeopatika prodávaného po 2 cl (malý frťan) získá se ze 30. nádoby 50 dávek.

Na jednu dávku se tedy spotřebuje $29,7 / 50 = 0,594$ litrů vody.

Zachová-li se však obsah např. nádoby č. 28, pak lze výhodně zopakovat ředění vyprázděných nádob č. 29 i č. 30, jež se naplní celkem 10 000 x, a vyprodukuje se tudíž 500 000 prodejných dávek.

Při spotřebě $28 \times 0,99 + 100 \times 0,99 + 10\,000 \times 0,99 = 10\,026,72$ litrů vody. Na jednu dávku připadne tedy $10\,026,72 / 500\,000 = 2,005$ cl vody.

Takto homeopatie vypadá přijatelně, tedy pokud producenti i spotřebitelé považují hmotu za spojitou – tak, jako třeba v matematice osu X, ba i osy Y a Z, které lze nekonečně jemně rozdělovat.

Ale ředění za Avogadrovou konstantou je problematické – to zhruba odpovídá homeopatickému 12 C. Dále se totiž silně (18x), spíše než léčivá látka, ředí jen pravděpodobnost, zda roztok obsahuje aspoň jednu její molekulu.

Leč hmota je zrnitá – tvořená molekulami, atomy a dalšími drobečky.

Poctivý homeopat by měl do kádě vložit 1 molekulu léčivé látky a zalít ji $10^{60} = 1$ molekulami H_2O . Ředění roztoku by vyšlo $1 / 10^{60} = 10^{-60} = 100^{-30} = 30\text{ C}$ a s jistotou, že roztok konkrétní léčivou molekulu skutečně obsahuje.

Kolik však litrů vody představuje přibližně 10^{60} molekul H_2O ?

Ony molekuly obsahují jeden atom kyslíku s atomovou váhou 16 a dva atomy vodíku, z nichž každý má atomovou váhu 1 – tedy celkem 18 protonů / neutronů (hmotnost elektronů je relativně zanedbatelná).

Jednotka atomové váhy je stanovena na $1,66 \cdot 10^{-27}$ kg, pak celková hmotnost činí $18 \times 10^{60} \times 1,66 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 2,99 \cdot 10^{35} \text{ kg} = 2,99 \cdot 10^{32} \text{ tun}$.

A tedy kád' by musela mít objem $2,99 \cdot 10^{32} \text{ m}^3$.

Byla-li by krychlová, pak s hranami zděli 67 milionů km.

Poctivý homeopat to opravdu nemá lehké – ale znáte někoho takového?

Nadační fond Lud'ka Pekárka

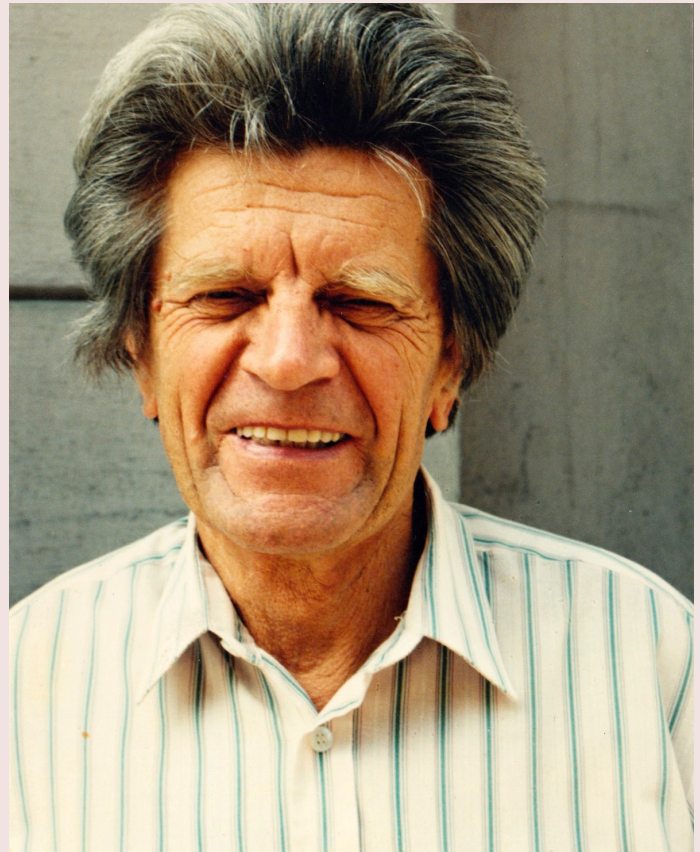
Nadační fond je odkazem fyzika a milovníka fyziky Lud'ka Pekárka, dlouholetého člena Českého klubu skeptiků Sisyfos. V souladu s přáním zakladatele fondu je hlavním cílem podpora studentů se zájmem o fyziku a jejich učitelů.

Aktuální výzva se týká podpory studentů středních škol a vedoucích středoškolských zájmových kroužků s fyzikální tematikou. Celková výše podpory v rámci této výzvy je 250 000 Kč.

Jste-li student nakloněný fyzikálnímu chápání světa, jste-li vášnivý experimentátor či vedoucí zájmového kroužku vedoucího k poznávání fyzikální podstaty vesmíru a potřebujete finanční podporu pro své další působení, neváhejte se na nás obrátit se svou žádostí. Na internetových stránkách nadačního fondu <https://www.nflp.cz/> naleznete pro tento účel v sekci „Žádost o příspěvek“ elektronický formulář.

Těšíme se na studium vašich přihlášek o podporu

Správní rada fondu

Jak na členské poplatky?

Minimální výše členských příspěvků je nyní

- 500 Kč pro pracující,
- 300 Kč pro studenty a důchodce.

Shora členské příspěvky omezeny nejsou, pokud se s námi budete chtít podělit o nějakou korunu navíc, budeme moc rádi.

Jak můžete zaplatit?

Platit můžete poštovní poukázkou, bankovním převodem či webovou aplikací. Potřebovat budete následující údaje:

- číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek), Adresát:
 - kód banky: 2010, Český klub skeptiků Sisyfos
 - VS: Vaše členské číslo, U dejvického rybníčku 25
 - částku: 500 Kč. 160 00 Praha 6
- Své členské číslo naleznete na igelitovém obalu Zpravodaje!

Platba přes web je snazší. Přejděte na www.sisyfos.cz/clenstvi.

Pokud jste se již dříve přihlašoval/a do online členství, stačí se stačí přihlásit, sekce „*Již mám přihlašovací údaje a chci se přihlásit*“.

Pokud ne, musíte si nejdříve nastavit heslo a potvrdit svou identitu pomocí e-mailu v sekci: „*Nebo pokud se přihlašujete poprvé a jste členem*“; po ověření e-mailu si prostřednictvím odkazu nastavíte heslo. Po dokončení je účet aktivován, a vy se můžete přihlásit.

Další bod bod už je společný: Po přihlášení do členství se vám na úvodní stránce zobrazí Stav členských příspěvků. Pokud je hodnota záporná, zobrazí se i tlačítko „*Zaplatit online*“. Chcete-li zaplatit, stiskněte tlačítko a následujte pokynů platební brány.

Po přijetí platby (měla by být online a ihned) se stav bilance změní; měla by nyní být zelená s popisem „*Stav členského příspěvku je vyrovnaný, děkujeme*“.

Můžete nám ale též udělat radost a přispět jen tak. K tomu slouží sekce „*Peněžité dary*“. Své příspěvky si můžete překontrolovat v sekci „*Přehled plateb*“. V „*Nastavení*“ si zase změníte adresu a nastavíte příjem tištěného Zpravodaje.

Zatím nejste členem našeho klubu, případně máte v okolí další příznivce, kteří by se snad chtěli stát našimi členy? Přihlášku ke členství je nyní též možné podat elektronicky na www.sisyfos.cz/jak-se-stat-clenem. Těšíme se na rozšíření našich skeptických řad!

Bludné balvany za rok 2020

Opět online, tentokrát s covidovým speciálem

Bludný komitét & Spiklenci

Proslov při předávání XXIII. Bludných balvanů Sisyfa za r. 2020

Slovutní laureáti a jejich fanyšky, vzácní hosté, příznivci i odpůrci kritického skeptického myšlení, dámy a pánové!

V zastoupení Strašného Sisyfa předstupuji před tentokrát virtuální slavnostní shromáždění již podvacáté čtvrté.

Bohužel už podruhé jsme museli odložit slavnostní předávání cen Bludných balvanů Sisyfa až na začátek II. pololetí letošního roku, jenž se opět silně nevyvedl jednak díky stále nebezpečné hrozbě coronavirové infekce, ale k dovršení všeho vhodila Matka Příroda do toho ještě vidle v podobě tornád na jihovýchodní Moravě a větrné bouře na Lounsku. Teď teprve jsem pochopil, že mají pravdu Angličané, kteří tvrdí, že Mother Nature is a Son of a Bitch, čili že Matka Příroda je čubčí syn.

Obecně lze konstatovat, že atmosféra ve společnosti neobvykle ně houstne. Dlouhá a někdy protichůdná omezení k tomu stavu přispívají. Lidé se vyznačují tím, že jsou sociálními tvory a neviditelný koronavir sociální vazby úspěšně rozkládá.

Ing. Miloš Zeman v době, kdy trávil své plonkové dny na Vysočině, vydal v r. 2005 knihu na přitažlivé téma: Jak jsem se mýlil v politice. Nyní má řadu následovníků, kteří se mýlili ve svých

profesích stejně zdařile jako on - nedostižný průkopník. Ostatně to potvrzuje přísloví, že chybami se Zeman učí.

Vinou nutných opatření proti lavinovému šíření nákazy jsme se poprvé v historii nemohli sejít v našem bunkru, ale na pomoc nám přispěla aplikace Zoom, které tímto děkuji, že nás zachránila od nákazy tím, že 100% sterilním způsobem pomohla udržet kontinuitu udělování Bludných balvanů.

Při prvním online zasedání Bludného komitétu mne překvapilo, že za loňský rok přibýlo kvalitních uchazečů o balvany jak v jednotlivcích, tak i v družstvech. Dokonce jsme museli přidat novou kategorii za mimořádné výsledky v bloudění mimo mísu racionálních tvrzení o pandemii, kde kromě konkrétních jedinců jsme ostatní řadové bludníky zahrnuli do oddílu Bludné pěchoty.

V loňském roce pracoval bludný Komitét ve složení: Ing. Martin Bloch, CSc.; RNDr. Jiří Grygar, CSc.; Ing. Olga Kracíková, Ph.D.; Bc. Leoš Kyša; MVDr. Aneta Pierzynová, RNDr. Vladimír Příbyl, CSc.; Ing. Lenka Příbylová; Mgr. Jelena Lenka Příplatová, Ph.D.; Vítězslav Škorpík; Vladimír Vašek; doc. Ing. Lukáš Jelínek, Ph.D.; MUDr. Jaromír Šrámek; Mgr. Bc. Zdeňka Pospíšilová; Ing. Jaroslav Dolák a Mgr. Zdeněk Zadražil, Ph.D.. Všem jeho

členům děkuji za aktivní účast při výběru špičkových laureátů i za účast na schvalovacím telemručení, které bylo tentokrát opět jednomyslné.

Podobně děkuji všem, kdo se nejrůznějšími způsoby podíleli na přípravě, organizaci a programu dnešní online slavnosti. Nemohu zapomenout ani na všechny příznivce, ba i nepříznivce našeho Klubu, kteří v průběhu celého roku dodávali do naší databáze výživné nominace.

Jiří Grygar

**mimořádný a zplnomocněný velvyslanec
Strašného Sisyfa, vrr.**

Bronzový Bludný balvan: redakce a spolupracovníci Jesenického týdeníku

V kategorii družstev za rok 2020 získává bronzový Bludný balvan redakce a spolupracovníci Jesenického týdeníku za to, že díky jejich práci budou obyvatelé Jesenicka v učebnicích historie stát po boku těch, kdo se báli bleskosvodu.

ně naivní jako postavený na naprosto nesmyslných informacích, které někde slyšela, přesto velmi sugestivní a vyvolávající strach čtenářů. Studentce druhého ročníku je na místě odpustit neschopnost pracovat kriticky s informacemi. To, že její naivitu využijí noviny ke svému ideologickému tažení, je ale naprosto nepřijatelné.

Jesenický týdeník kromě článků také uspořádal přednášku o údajné škodlivosti 5G sítí, na které vystoupil Martin Novotný, jenž se označuje za „bio-hackera“ a šířil zde klasické nesmysly o 5G.

Přestože pan šéfredaktor a vydavatel Miroslav Chovanec seriozním médiím tvrdil, že mu jde jen o diskusi, žádná taková diskuze ve skutečnosti v jeho novinách neproběhla. Informace, které byly jen na úrovni spekulací, nepodložených informací kolujících po internetu a náznaků. Co si budeme povídat, toto je běžný postup dezinformačních médií, jejichž autoři jsou schopni nekriticky šířit každou hloupost. U regionálních médií je však taková kampaň horkou dezinformační novinkou a to se musí náležitě ocenit. Zvláště, když svým strašením udělali autoři týdeníku z obyvatel Jesenicka v očích zbytku republiky partu zaostalých hlupáků.

Pojďme být ale trochu vážní. Za deset let bude 5G technologie všude. Odpor vůči ní zmizí, protože se ukáže, že není nijak nebezpečná. Veškerý hysterický cirkus se zapíše po bok ničení bleskosvodu Prokopa Diviše, strachu z vlaků, wi-fi, či telefonů. Je však třeba si pamatovat, jak snadno se dá vyvolat strach z nové technologie, protože se vše bude znovu a znovu opakovat tak jako v historii a ti, kdo dnes šíří jednu dezinformaci se za pár let budou tvářit, že to tak nemysleli, ale povedou jen další hysterickou kampaň útočící na nejnižší pudy lidí kolem nějaké nové technologické novinky, která jim přijde podezřelá.

Proto šéfredaktorovi Jesenického týdeníku panu Chovancovi a celému jeho týmu dáváme náš Bludný balvan, aby na jejich aktivitu historie nezapomněla. Že by se z nich snad někdo poučil, až se objeví nějaká nová technologie, jako skeptici ovšem nečekáme.

JESENICKÝ TÝDENÍK

NEZÁVISLÉ REGIONÁLNÍ NOVINY

VYSÍLÁ JEDINĚ NA OČI!

ročník 666

ALOBALOVÁ ČEPIČKA ZDARMA

„Radnice v čele se starostkou Blištanovou vědomě hazarduje se zdravím občanů Jeseníku!“

Takový titulěk se mimo jiné objevil během hysterického tažení Jesenického týdeníku proti technologii 5G na Jesenicku. Článek byl plný naprosto bizarních slovních obrátů, náznaků a nulových důkazů či argumentů jako „experiment, o kterém nikdo nic neví“, „město vyhrálo soutěž být mezi prvními pokusnými králíky“ a dalšími manipulacemi útočícími na nejnižší pudy a vyvolávající strach.

Nejhorší je, že k manipulaci pomocí fám, hoaxů a nepodložených nesmyslů zneužili studentku, která se nejspíš za to jednou bude stydět. V jejím článku, který, bez jakékoliv snahy o kritické zhodnocení informací, Jesenický týdeník přetiskl, se můžeme dočíst, že kdesi četla článek o tom, že jednu slečnu, když byla malá, brával strýček do práce, kde pracovali na frekvenci 5G. Než prý vstoupila na pracoviště, musela si obléct ochranný oblek. Její strýček prý zemřel na rakovinu a se zničeným kyčelním kloubem, na kterém nosil svůj telefon, který nebyl tak chytrý, jako ty dnešní. „Stojí nám porucha soustředění, migrény, únava, ospalost, stres, rakovina, úbytek zvěře za tuto síť?“ píše studentka v článku, který je stej-

Stříbrný Bludný balvan: Doc. Ing. Robert Frischer, Ph.D. reprezentující UHK

V kategorii družstev za rok 2020 získává stříbrný Bludný balvan Doc. Ing. Robert Frischer, Ph.D., reprezentující Univerzitu Hradec Králové za originální a výpočty téměř podpořené chápání procesů probíhajících v nanostrukturních materiálech.

Mámiivý svět reklamy zná sílu módních slov. Konžská červeň se ve skutečnosti narodila v Severním Porýní-Vestfálsku, radiové omlazující masti naštěstí většinou radioaktivní nebyly a ruské vejce by Rusa přinejmenším překvapilo. Takovým módním slovem může být i nanotechnologie. Co ho spojit s novým předmětem běžné potřeby, s rouškou? Všeobecně se ví, že běžná rouška poskytuje ochranu především před tím, kdo ji má nasazenou, ale je levnější a obvykle i pohodlnější než respirátor. Pokud se rouška vyrobí z netkané textilie založené na nanovlákněch, vžilo se pro ni označení nanorouška. Od nanoroušky lze očekávat vyšší ochranu nositele než od běžné roušky. Možná nejdůležitější je ale to, že nanoroušky jsou dražší než běžné roušky. Není proto nijak překvapující, že se objevili podnikavci, kteří z celé nanotechnologie použili jen předponu „nano“. Vznikl tak spor o to, zda jde či nejde o klamání spotřebitele.

Do sporu významně zasáhl náš laureát tím, že technickou zprávou „Posouzení struktury tkaniny TNG“ s hlavičkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové podpořil legitimnost označování v zásadě běžné tkané roušky jako „nanoroušky“.

Docent Robert Frischer je muž mnoha afiliací. Působí na Katedře automatizace a počítačové techniky v průmyslu Fakulty materiálově technologické Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, Katedře ekonomie Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové a na Environmentálním výzkumném pracovišti Vysoké školy technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Také je zapsán do seznamu soudních znalců pro obor elektronika, odvětví elektronika, specializace analogové obvody – analýza, posuzování stavu; digitální obvody-analýza, posuzování stavu; mikroelektronika a desky plošných

spojů (DPS) – analýza, posuzování stavu, provádění simulací elektronických obvodů, a pro obor kybernetika, odvětví výpočetní technika, specializace komunikační technika na bázi ethernetu – posuzování stavu; analýza chyb, komunikační technika na bázi bezdrátových sítí – posuzování stavu; analýza chyb, ICT vybavení – posuzování stavu, analýza vad, komunikační a zabezpečovací technika.

Tato jeho široká erudice mu umožnila získat několik elektronomikroskopických snímků materiálu jedné takové taky-nanouroušky. Základem jeho analýzy je přímočará analogie filtru se sítím. Bohužel u plynových filtrů není tato analogie příliš dobrá, protože se na filtrační schopnosti významně podílejí i další fyzikální procesy. To ale nevádí, zásadní problém jeho analýzy je patrný už při použití modelu síta. V místě křížení osnovy s útkem jsou celkem logicky otvory mnohem širší, ve tkané textilií jsou prostě přirozeně „díry“. Laureát se s jejich existencí vyrovnává nedoloženým tvrzením, že jde o struktury, které při používání roušky efektivně zmizí. Důležitá jsou podle něj místa, kde jsou vlákna – nebo jak píše laureát „nitě“ – tak blízko u sebe, že je mezi nimi prostor řádu nanometrů. Na základě tohoto zjištění mohl konstatovat: „Testovaná tkanina se chová jako jakýsi nano filtr, který je schopen zachytit částice v řádech stovek nm a více.“

Ani po důkladném prostudování technické zprávy nevidíme platné argumenty, o které by se toto tvrzení laureáta mohlo opírat. Stále zůstává tvrzení na úrovni konstatování, že step je vlastně hustý prales, protože u řeky rostou dva stromy blízko u sebe. A také vidíme podivný kód v Matlabu, který má nejspíš dodat zdání větší odbornosti celé zprávě.

Protože se domníváme, že by něco takového potřebovalo ještě nějaký nezávislý punc kvality, oceňujeme Univerzitu Hradec Králové za spolupráci s docentem Frischerem Bludným balvanem za originální a výpočty téměř podpořené chápání procesů probíhajících v nanostrukturních materiálech.

Zlatý Bludný balvan: Somavedic Technologies s.r.o.

V kategorii družstev za rok 2020 získává Zlatý Bludný Balvan Sisyfa Somavedic Technologies s.r.o. v čele s Ivanem Rybjanským za vynález, výrobu a prodej lampiček provázených velkolepým šálením o jejich hygienických, léčebných a ochranných účincích tajemnou energií získávanou z drahých kamenů uložených údajně uvnitř.

Pan Rybjanský objevil úžasně jevy, ale doposud je nepublikoval, čímž zabraňuje Nobelovu výboru udělit mu řadu cen. Také vynalezl sadu úžasných přístrojů SOMAVEDIC - jeho firma jich už vyrobila přes dvacet tisíc - a doposud nepodal patentní přihlášky. Tyto přístroje, navenek ladné, celoskleněné UFO-disky jsou, žel, neprůhledné a neotvíratelné LED-lampičky a přitom všechny jsou propojené v kvantovém poli! Ač nemají žádné ovládací prvky ani vnější senzory, řízení uvolňují energii ze specificky sestavených polodrahokamů, drahokamů a vzácných kovů. (Letos i s dodanou Teslovou cívku či neurčitým rezonátorem.) Nitro těchto přístrojů vynálezce přepečlivě tají - krom mlžného pábení na fejsbukus paní Šorfovou v roli uchvácené moderátorky. Tam vynálezce uvádí, že všelijak sestavoval drahokamy a objevil, že vibrují různými frekvencemi, rezonují a spolukomunikují. A produkují jakousi energii - odkud ta se bere, to ani on sám netuší. Při určité sestavě kamenů, mezi dvěma měděnými destičkami, vytvořilo se mu z toho cosi jako procesor a paměť - čili vznikl flint stone computer, jak určil posléze dr. Baraniec. (Flint česky znamená pazourek). Nedivu, že ten pazourkový počítač projevuje i pazourkovou kvantovou inteligenci. Přístroj SOMAVEDIC je trvale provázán se svým majitelem - i když dlí v zámoří. A stále skenuje své 3D okolí v perimetru 30 m. Zjištěné choroby a zátěže poléčí tousvou energií i na buněčné a DNA úrovni. Ale léčí jen svého majitele a jeho rodinu - včetně rostlin a zvířat. Avšak cizí lidi jen tzv. „osprchuje“ (kdo tuší co to je?), ale neléčí je, aby nezasáhl do jejich práv a svobod.

Pazourkový počítač je ekologický - nepotřebuje elektřinu - jen jeho spodní měděná destička má být uzemněna. Ale pracuje i bez uzemnění, avšak jen na 60%. SOMAVEDIC prý již částečně využívá volnou energii či energii nulového bodu. Jaký to úžasný český přínos světové energetice! SOMAVEDIC stále a nevypnutelně sleduje osoby v bytě či domě a proniká i zdmi. Vše si zapisuje do svých pazourků, tím narušuje soukromí přítomných osob a navíc je připojuje do kvantového pole

- aniž s tím mohou nesouhlasit! A co všechno SOMAVEDIC slibuje: Očistí vzduch od volných radikálů, generuje záporné ionty, odstraní nespavost, potlačí důsledky radioaktivity a GP i PS zón, eliminuje vliv elektromagnetického 5G, frekvencemi eliminuje vliv virů, plísní, parazitů a bakterií, upraví paměť a energii vody, poučí bioinstrukcemi imunitní systém, frekvenčně zacílí na problémy, posílí magnetické pole Země vůkol majitelů, napraví bloky - i ty karmické, zvýší úroveň vědomí, odrazí psychické útoky vysláním neutralizačních frekvencí, upraví aurický systém, dle DNA majitelů jim nastaví rotace čaker, meridiá-novédrahy i torzní pole, odplaví toxiny, léčí otoky, prohloubí meditaci, harmonizuje rodinné vztahy i rodinné finance a dokonce odblokuje i uhranutí! Je snad SOMAVEDIC jen pouhý přístroj?

“Z hlediska dnešní civilizace - ano, říká prozřelý Ivan Rybjanský, nakročený již jednou svou hlavou do “skvělé achápající příští civilizace, v níž SOMAVEDIC bude součástí lidského údělu, Závěrem skeptická douška: Opravdu želíme, že SOMAVEDIC je jen placebiální produkt elegantního tvaru, jemného svitu a drsné ceny tj. 7 až 48 tisíc Kč (typ GOLD na zakázku i více). Pokud jste si přístroj již koupili, vlastně ale žádný zatotíž vy, lapemámením tomajitelé, dokátoho svého SOMAVEDICu? (Nejlépe snad

Bludné balvany: Pandemie zůstává, jedeme dál

Bludné balvany za rok 2020 zůstaly, jak jste si jistě všimli, z koronavirových důvodů opět ve virtuální podobě. Koronavirus se navíc promítl i do seznamu oceněných, a to dokonce do té míry, že jsme museli zavést zbrusu novou, leč doufejme dočasnou kategorii Covidové pěchoty složené z odborných gardistů a laických kadetů, v čele s úchvatným, ba přímo nedostižným Generálem.

Není však u nás jenom zlé, a ty, kteří svou práci dělají dobře, navíc i v této praštěné době, je třeba náležitě odměnit. A tak jsme v tomto jinak dost krizovém roce 2021, po dlouhých přípravách, konečně spustili první ročník ceny pozitivní, jejíž status najdete v následujícím čísle.

Texty laudatií Bludných balvanů najdete jako obvykle i online, načtené verze jsou opět k dispozici na youtube kanále Pátečníci: <https://tinyurl.com/YtPatecnici>.

Ještě připomenu, že návrhy na ocenění Bludným balvanem můžete posílat v průběhu celého roku na e-mailovou adresu balvany@sisyfos.cz. Úplně zlatí budete, když kromě jména daného výtečníka či celé výtečnické firmy uvedete i odkaz, kde jste si jmenovaných všimli (článek, webová stránka, youtube či televizní pořad a podobně), případně za co konkrétně byste je chtěli nominovat.

Bronzový Bludný balvan: Daniela Drtinová

V kategorii jednotlivců za rok 2020 získává bronzový Bludný balvan novinářka a moderátorka Daniela Drtinová za excelentní ukázkou špatné novinářské práce ve vleku vlastních kognitivních zkreslení

“Příznačné u mě také bylo, že se začátkem sexuálního života jsem začala mít velké problémy s těmi ledvinami. Dokonce to vypadalo, že klidně můžu skončit ve čtyřiceti na transplantačním stole. Říká se, že strachy a úzkosti – nejen osobní, ale i rodové – se ukládají do ledvin. No a jak jsem pokračovala v čištění rodové linie, nemoc postupně ustupovala.” říká o své práci se sny Daniela Drtinová, novinářka a moderátorka s, dle vlastních slov, analytickou myslí, která se na složitější témata svých rozhovorů jako je například ten o kvantové magii, pardon, vlastně fyzice s Janem Rakem, připravuje i rok a půl. V dětství intuitivně provozovala živlovou magii – její vnitřní síla souvisela především s letními bouřkami – a dodnes na svoji ochranu používá jakousi vnitřní melodii, která prý funguje jako klepání na dřevo. Zároveň brilantně chápe exaktní vědeckou metodu, zejména tedy tu Jungovu: „Mě na Jungovi fascinovalo, že si nejen uvědomoval obsahy svého a kolektivního nevědomí, ale ještě byl schopen na těchto rovinách pracovat s pomocí průvodců.

Navázal kontakt s vnitřními, archetypálními průvodci, kteří ho provázeli vrstvami nevědomí do velké hloubky. Vlastně pomocí průvodců exaktně zkoumal, co se děje v nevědomí.“

Když se před lety v mediálním prostoru vyloupl projekt DVTV, možná jste také zajásali. Výborní novináři Daniela Drtinová a Martin Veselovský společně se svým týmem získali vlastní, jinými nekontrolovaný prostor na důkladné rozhovory s politickými i nepolitickými hosty. Jak už tomu však bývá, potlesk brzy vystřídalo nevěřičně zdvižené obočí, jehož příčiny před pěti lety důkladně shrnul historik a pedagog David František Wagner i s přehledem rozhovorů, kterých se údiv týkal. Jistě, pozvat si do studia léčitele Milana Calábka, andělologa Emila Páleše či kauzou AKTIP později proslavenou Jarmilu Klímovou není samo o sobě příliš problematické. Lze-li dělat poctivé rozhovory se skrz naskrz prolhanými politiky, pečlivou přípravou a dobře volenými dotazy je tlačit ke zdi nářků a přiznání, a tím veřejnosti ukázat, jak se věci skutečně mají, proč by tomu tak nemohlo být u šarlatánů a podvodníků nepolitického druhu. Mohlo. Paní Drtinová jim však, z pro mnoho z nás dříve naprosto nepochopitelných důvodů, spíše nadšeně přitakává.

Proč z nepochopitelných důvodů? Daniela Drtinová zjevně není hloupá, líná ani neschopná. Vystudovala práva, šla za svými sny, stala se výbornou politickou zpravodajkou, od začátku měla čuch na dobrá politická témata, na rozhovory se pilně připravuje, spoluzaložila úspěšný zpravodajský projekt, na němž nadále odvádí množství poctivé práce. V mnoha ohledech může být vzorovým příkladem schopné ženy, pracující matky, i člověka, jenž se na vlivnou pozici vypracoval svým zápallem a pracovitostí z poměrů, které by mnohého jiného dovedly k úplně jinému životu. Jak je tedy možné, že se čas od času dopouští tak monstrózních lapsů v úsudku?

Chápat jsme začali nejprve z reakce paní moderátorky na výše zmíněnou kritiku, jejíž smysl zcela pominula, označila za snahu o cenzuru a upalování čarodějnic, a následně předvedla mistrný úhybný manévr ve stylu Hele, tamti jsou ještě horší! Definitivně jsme pochopili ale až loni, když na sebe Daniela Drtinová v pořadech Hergot i v rozhovorové knize Jako bych žila dva životy i v dalších mediálních výstupech napraskala snad úplně všechno. Mohli jsme se seznámit s jejím ezoterickým vývojem od dítěte s poněkud živějšími sny přes tápající mladou ženu začínající samozřejmě u Osha, přecházející, samozřejmě, ke složitějším systémům Ericha Fromma, a pokračující ke geometrickému hermetismu Ladislava Moučky, kterému, samozřejmě, nerozuměla. „Ty výklady kabalistický jsou na mě hodně složité, jak jsou matematický a geometrický. Tam jsem cítila tu pravdu, ale nemohla jsem se k ní dostat, protože jsem na to neměla ta čidla ani tu inteligenci, která tam musí být.“

Najednou do sebe všechno zapadlo. Vybraní hosté. Rok a půl studia kvantové fyziky, aby bylo možné Janu Rakovi na jeho bláboly odpovídati: „Chápu!“ Nucení Jitky Navrátilové k přiznání, že se za pomoci ayahuasky zcela vyléčila z autoimunitního onemocnění, i když je

v tomto bodě dokonce i sama cestovatelka poněkud zdrženlivá. Ponechání výpovědi „Když řeknu, že vezmu tady tuhle vodu a změním chuť té vody, tak lidé si říkají, že dělám nadpřirozené věci. Ale já změním tu vibraci, tu energii té vody, a to je přirozená věc, práce s energií a vibrací.“ ze stejného rozhovoru bez jakéhokoli pokusu o rozporování. To vše a mnohem víc. Proč?

Daniele Drtinové se místo průpravy ve vědecké metodě a kritickým uvažování dostalo velmi důkladného školení ve všem metafyzickém od lidových ezoblábolů po vysokou magii s nutným otevřením mysli až do stavu, kdy vám z hlavy vypadne mozek, vezme nervy na hemisféry, a uteče někam za humna. U prostého člověka je to smutné, u novinářky, jež svými rozhovory ovlivňuje tisíce lidí, jde o tragédii, sice metafyzickou, ale nikoli metaforickou. Výsledky přístupu názor jako názor, odborník jako léčitel, divák si názor udělá sám pozorujeme už něco přes rok v přímém přenosu, a asi jste si už všimli: Umírají na něj lidi.

Rozhodně nechceme ani vzdáleně tvrdit, že by za desítky tisíc mrtvých mohla slepá ezoskrva Daniely Drtinové. DVTV navíc ve svých

covidových reportážích a rozhovorech dělala přešlapů poměrně málo, byť pár se jich také vyskytlo (zvedáme tentokrát namísto obočí varovný prst). Má ale falešná objektivita, za níž se ve svých pseudovědeckých a léčitelských rozhovorech Drtinová zcela nepokrytě schovává, škodlivý vliv na vnímání vědy a medicíny veřejností? Velmi pravděpodobně ano, a to i s důsledky v podobě antivax hnutí, léčby covidu kloktáním ústní vody (smutně máváme naší olympijské reprezentaci), a důvěry v osoby, podle kterých lze vykadit rakovinu.

Kromě poctivě vydřeného Bludného balvanu za excelentní ukázkou špatné novinářské práce ve vleku vlastních kognitivních zkreslení bychom tak Daniele Drtinové rádi předali dvě užitečné rady: Zaprvé, na rozhovor o kvantové fyzice je možná lépe se připravit z učebnic, jaksi... fyziky nežli z motivačních příruček Deepaka Chopry, nebo odkud jste to všechno, proboha, čerpala. A zadruhé, víte-li že celoživotně podléháte jednomu transcendentnu za druhým, co třeba nechat potenciálně ezoterické rozhovory na někom jiném, kdo do nich vlastní zkreslení nezanese? Zbytku DVTV bychom se snad jenom zeptali, zda jim diskreditace jinak solidní novinářiny neleze poněkud krkem. Nás tedy přinejmenším mrzí.

Stříbrný Bludný balvan: PhDr. Jan Válek, Ph.D.

V kategorii jednotlivců za rok 2020 získává stříbrný Bludný balvan vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Válek, Ph.D., za vedení a podporu kvalifikační práce, která má za cíl zavedení výukové látky plně diagnostických bludů.

Obličej je věrným obrazem duše i vývsním štítem zdravotního stavu. Člověk, který se umí kriticky pozorovat v zrcadle, si zřejmě dokáže ze správné kombinace fyziogomických znaků odvodit diagnostické závěry. Předmět zdravotní vědy se jeví respondentům diplomantky Pedagogické fakulty MU jako nezajímavý. Co ho tak okořenit trochu ezoterična? Los padl na PATOFYZIOGNOMII. Zní to odborně a zároveň bude hádání nemocí z obličeje dostatečně tajemné na přilákání nových studentů do oboru a snad potěší i zákazníky budoucích absolventů oboru Kosmetické služby. Diplomantka přiznává, že patofyziognomie nebyla s předmětem Zdravovědy dříve spojována, ale ona to hodlá změnit. Zároveň tak obohatí obor o nové vědecké poznatky. V rámci práce byl vytvořen inovovaný učební obsah pro témata pěti orgánových soustav (dýchací, vylučovací, trávicí, cévní (oběhová), pohlavní) na základě zón obličeje, a následně nesouvisející návrh profilu ideálního učitele Zdravovědy.

Představený výzkum je na úrovni seminární práce prvního ročníku a samotný ezoterický záměr diplomové práce, jakkoliv je obojí ostudou pro katedru i fakultu, by nebyl navržen na „ocenění“, pokud by nebyl spojen s deklarací zájmu publikace v učebním textu. Sociální nebezpečnost spočívá v tom, že katedra a fakulta umožní vytvoření inovace učebního textu o nepodložené diagnostické bludy, které poté mají sloužit k výuce následných generací žáků. Bludný balvan si zaslouží vedoucí práce, který jako odborník tuto snahu hned v počátku konzultací studentce nezarazil a nenavedl jí více produktivním směrem. Navíc práci hodnotí jako zdařilou a nic zásadně závadného na ní neshledává. Oponentka se sice vymezuje proti uvádění ezoterické literatury jako odborných zdrojů, neměla však odvahu práci označit jako nesmyslnou a neobhajitelnou.

Jako perličku k hloubce čtení textu vedoucím i oponentem uvádíme, že zdroj Černoch (2007), který je v textu masivně citován, není přiznán v seznamu literatury.

Je vám zima? Zapněte si trojitý ohřívač.

Diplomová práce na téma: Inovace obsahu odborného předmětu Zdravověda oboru Kosmetické služby

MASARYKOVA UNIVERZITA, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, Katedra fyziky, chemie a odborného vzdělávání

Zlatý Bludný balvan: Karel Nejedlý

V kategorii jednotlivců za rok 2020 získává zlatý Bludný balvan Karel Nejedlý za metodu RUŠ, její neúnavnou a letitou propagaci, jakož i za zneužívání odborných pojmů z oblasti psychologie a fyziky.

Pro přiblížení vzniku metody RUŠ, převratné metody slibující doslova zázraky na počkání, je třeba vydat se proti proudu času a nahlédnout do života jejího tvůrce a zakladatele. Karel Nejedlý se narodil 18. 6. 1956 v Praze. Dle vlastních slov se již od dětství zajímal, jak se vypořádat s problémy v životě a žít co nejšťastněji. Mnoho let hledal jednoduchý, rychlý, účinný způsob s trvalým efektem. Nacházel různé techniky a metody, žádná ale nenabídla to, co hledal. Ač vyučen v oboru mechanik elektronických zařízení na Odborném učilišti Tesla Hloubětín a poté student Důstojnické školy v Liptovském Mikuláši, rozhodl se ve svém hledání unikátní metody nepolevit a plody jeho práce na sebe nenechal dlouho čekat – pomáhal lidem od problémů předáváním energie (bohužel nespecifikováno jakého druhu) a inspiraci čerpal také na týdenním kurzu pana Ing. Dragomireckého, jenž získal bludný balvan již v roce 2011 za transformaci exorcismu, magie a duchařství na psychoterapii. Mohli bychom proto říci, že žák dohnal a předešel svého učitele, oceněného „pouze“ balvanem stříbrným.

Šťastná náhoda tomu chtěla, aby v roce 2005 přišel „aha moment“, autorem samým popisovaný takto: „Při mém třetím pobytu v ášramu v jihovýchodní Indii po jedné z přednášek o osobnostech mě něco napadlo, vyzkoušel jsem to a metoda metod byla na světě“. My můžeme jen dodat: jak prosté, milý Watsone. Tuto metodu pan Nejedlý nazval RUŠ neboli rychlá a účinná změna skutečnosti a začal s ní „pomáhat“ klientům formou individuálních sezení, knihy i seminářů, z nichž vyrostla řada nových „terapeutů“ této metody. Stejně jako další velcí objevitelé, nebál se ani pan Nejedlý odvážně testovat novou metodu sám na sobě. Podle medailonku na oficiálním webu metody RUŠ, přispěla k objevu také autorova snaha harmonizovat své manželství. Výsledek? Po vyRUšení negací, trápících jej ve vztahu, dospělo manželství k rozvodu. Vše zlé je ale k něčemu dobré, a tak do života autorova vstoupila současná partnerka s velkým zápallem metodu svého muže propagující.

Tím se dostáváme ke kvalitám samotné metody. Dle autora většina technik nabádá k mnohaleté práci na sobě. Rozhodl se tedy, že najde něco, co pomůže komukoli na cokoli, rychle a trvale ... a jak řekl, tak udělal. Výsledkem je moderní, jednoduchý, praktický, logický a věcný postup pro současného člověka, který je zároveň šetrný a nabízí trvalé řešení skutečné příčiny problémů – rychle, úplně a komukoliv, kdo je ochoten své potíže řešit, poslouchá během terapie pokyny terapeuta a je otevřený. Pod vedením terapeuta se klient zaměřuje na vyhledání a odstranění negativních programů (přesvědčení, vzorců, bloků), prostě toho, co člověku způsobuje nepříjemné pocity. Cíleným vedením se nejprve definují negace, které má klient uloženy v podvědomí (a kterých si často není vědom). Následně se tyto negace vyčistí tím, že je, dle autora, přestane žít. Úplně a navždy. Těžko může existovat něco snazšího: najdu problém, nazvu ho, zpracuji a je pryč. Odstranění této negace přitom netrvá roky, či měsíce, ale

pouhé hodiny. Co jedno sezení, to jeden vyRUšený problém. To alespoň uvádí oficiální prezentace metody.

Zde je na místě zmínit, jaké jsou praktické aplikace a možné kontraindikace. Autor zcela skromně a bezpochyby objektivně uvádí, že jeho originální metoda dokáže vyřešit prakticky všechny problémy, dokonce i budoucí a potenciální, které ještě ani nenastaly, což je obdivuhodné. Jak by řekl klasik, to ale stále ještě není vše! S metodu RUŠ lze řešit i jakékoli psychické trampoty. Co si pod tím představit? Fobie, strachy, úzkosti, smutky, depresi, stres, vztek, žárlivost, ale také myšlenky na sebevraždu, trauma z úmrtí zvířecího miláčka, rozvodu nebo potratu. Dle pana Nejedlého jeden z nejhorších prožitků je, když mamince zemře její malé dítě v náručí – během dvou hodin jsou však pomocí metody RUŠ všechny nepříjemné pocity vyčištěny. Jak si ale poradí tato metoda s fyzickými obtížemi? Rovněž bez problémů. Ať už se jedná o alergie, myomy, neplodnost, poruchy štítné žlázy, Crohnovu chorobu či cukrovku. Co ale s dědičnými chorobami, ptáme se. I zde si pan Nejedlý ví rady, neboť dle jeho slov nejsou dědičné nemoci, jsou jen dědičné myšlenky. Kontraindikace pro vstup do této terapie? Žádné. Pro tyto a celou řadu dalších možností využití si metoda RUŠ získala, jistě po právu, mnoho neoficiálních označení od svých fanoušků, jako například Savo na problémy, Mercedes na psychiku či Řidičák na život.

Přes výčet úchvatných výsledků však nelze opominout i „drobné“ problematické momenty, které u autora i jeho metody vnímáme a jako skeptici neopomeneme zmínit. A to i přesto, že metoda byla samotným tvůrcem nabízena k odbornému přezkoumání. Což však zlé, senilní a dogmatictí vědci, snad z obavy o své nestydaté zisky ignorují a do průzkumu p ř e l o v é metody se nijak aktivně nehrnou.

Absence odborného vzdělání se výrazně projevuje u pana Nejedlého, který možná právě proto vykazuje značnou míru kreativity při operování s odbornými pojmy, jako je třeba energie zmiňovaná výše nebo meridián, což je pro slušného člověka jiný název pro poledník. Znatelná neznalost je rovněž i u absolventů jeho kurzů, kteří mohou aktivně nabízet své služby jako terapeuté metody RUŠ. Jejich vzdělání je pestré podobně jako výčet účinků samotné metody a terapeutické služby lze tedy vyhledat u floristky, recepční, inženýra chemie, patologa... a k našemu zármutku i u vystudovaného psychologa. Nedostatečná odbornost se však zdá být u této metody spíše předností, neboť podle paní Nejedlé nezáleží na počtu znalostí, ty jsou naopak často překážkou pochopení, jde spíše o vnitřní nastavení člověka.

Problematický je také způsob, jakým metoda přistupuje k pocitům a myšlenkám. I negativní myšlenky jsou přirozenou součástí života. Cílem není je vyRUŠit, ale naučit se s nimi pracovat. Metoda však vyvolává pocit, že mít negativní myšlenky je apriori špatně. Místo integrace různých pocitů podporuje černobílé vnímání, respektive jejich štěpení na dobré a špatné. Přitom samotné obtíže skutečně neřeší. Příkladem budiž modelová situace popsaná v knize pana Nejedlého Já to mám jinak: „Vadí mi, že přítel kouří. Je to můj problém, a tak ho musím vyřešit. Opakuji si: „Přijímám, že kouří.“ Minimálně pětkrát, dokud mi to nepřestane vadit a výrok je pro mě neutrální. Je to jako umýt talíř“.

Chvályhodná je podpora klientů v tom, aby aktivně přebírali odpovědnost za svůj život a stávali se proaktivními tvůrci změn ve svém životě. Proti tomu nelze nic namítat. Na druhou stranu není naproste přebírání odpovědnosti funkční a v některých případech může být tento tlak dokonce nebezpečný a v rámci sezení retraumatizující, například u obětí trestných činů či osob trpících nevyléčitelným onemocněním.

Sporná je i uváděná univerzalita metody – vyřešení čehokoliv, u kohokoliv, během jednoho sezení a navždy. Člověka nelze opravit jako stroj, ač k němu tak pan Nejedlý, snad pod vlivem svého středoškolského vzdělání mechanika elektronických zařízení, přistupuje. Vzhledem k výše zmíněnému se k této metodě staví kriticky odborná veřejnost v České republice i na Slovensku, konkrétně Českomoravská psychologická společnost a Slovenská komora psychologů.

Více než s panem Karlem Nejedlým, si dovoluujeme při hodnocení metody RUŠ souznít s anonymní uživatelkou online diskusního fóra Omlazení, která se vyjadřuje takto: „Cesta k uzdravení nevede přes jedno zázračné sezení. Ono najít příčiny ještě neznamená se jich zbavit“. Metod slibujících divy podobně jako RUŠ je mnoho. RUŠ je však výjimečná tím, že je dlouhodobě medializována ve sdělovacích prostředcích, budí dojem odborné techniky a je jí dopřáván prostor formou přednášek pro širokou veřejnost i na vzdělávacích akcích pro pedagogy nebo v lékařských zařízeních. Ušetřena nezůstala dokonce ani nástěnka v prostorách MFF UK?

Za výše zmíněné zásluhy uděluje klub skeptiků panu Karlu Nejedlému významné ocenění v podobě zlatého bludného balvanu.

Zlatý Bludný kovidák v mimořádné covid kategorii - Gardisté a kadeti

Bludná pěchota složená z GARDISTŮ (odborných elit) a KADETŮ (laických elit).

Nenecháváme se zmást senzacechtivými novinářskými titulky a odmítáme vytrhávat věty z kontextů. Řešíme faktická pochybení, o kterých si jejich autoři myslí, že budou historií zapomenuty, proto není důvod pociťovat osobní selhání.

Zvěčňujeme tímto osoby, jejichž výroky ovlivňovaly rozhodnutí řady lidí v otázkách řešení SARS-CoV-2 v České republice a zřejmě přispěly k nadúmrtím českých občanů v roce 2020 a 2021.

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc. - český lékař a biochemik, od roku 2014 rektor Univerzity Karlovy. (Pozn. red.: Od února 2022 už, naštěstí, ne):

Pan profesor Zima je velice zdatný řečník a politik. Umí své věty opepřit tak, aby kdykoliv mohl obrátit podle větru. Nejvíce se nám líbila slova jako "myšleno aktuálně", "většinou" "neutestovat se", "vypočítáno nestandardně", "celý průběh bude vypadat jinak, než je dnes prezentováno" a mnohé další. Přes veškerá jeho řečnická one man show o desítkách hodin, která kdyby neexistovala, tak se všem prodlouží život, máme zásadní přešlap, kterým lze prokázat, že pan rektor žije imunologií 20. století:

"Tak ať mě pan profesor Hořejší kritizuje. Já jenom říkám to, co se prostě odehrává v té přírodě čemu neporučíte. Jestliže se mladí lidé setkají a prodělají to, tak si vytvoří protilátky. A obecně platí, že nejlepší imunitu získáte tím, když se s tou nemocí setkáte."

Zdroj: V Reflexu u Čestmíra Strakatého dne 1. 6. 2021
<https://www.stream.cz/prostor-x/rektor-zima-mladi-by-se-ockovat-nemeli-stojim-si-za-promorovanim-i-nesmyslnosti-plosneho-testovani-64171622>

„Jsme pokusní králíci v rukou teoretických imunologů, matematiků a experimentátorů, kteří si tu modelují různé situace. A je tady deset milionů lidí - "pokusných" králíků."

Zdroj: Seznam Zprávy, 3. 1. 2021

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/je-cas-zklidnit-spolecnost-a-nebyt-vezni-koronaviru-rika-rektor-zima-135516>

Doc. MUDr. Roman Šmucler, CSc. - Prezident České stomatologické komory a člen Ústředního krizového štábu.

„Problém českého zdravotnictví nejsou plné ale prázdné nemocnice. Představa, že na Vánoce se zaplní lidmi s covidem není z tohoto světa.... Nemocnice obnovují běžné zákroky, pacientům se před Vánoci příliš nechce."

Facebook brance.

Dr. med. univ. Vlastimil Voráček - vedoucí lékař Centra rehabilitace a integrované medicíny Crimed, lékař olympijské výpravy Tokio 2021.

Doktor Voráček je exemplárním příkladem toho, kam vede sklouzávání k lidovému léčitelství a k neporozumění vědeckým článkům. Není pak divu, že bez pochopení problému Voráček odmítá moderní přístupy a sám nešel příkladem a nenaočkoval se. Vzhledem k tomu, že sám kloktá ústní vodu proti covidu a doporučuje neověřenou a nejspíš neúčinnou terapii infúzemi vitamínu C, působí přinejmenším podivně, že se vakcíny obává jako neověřené.

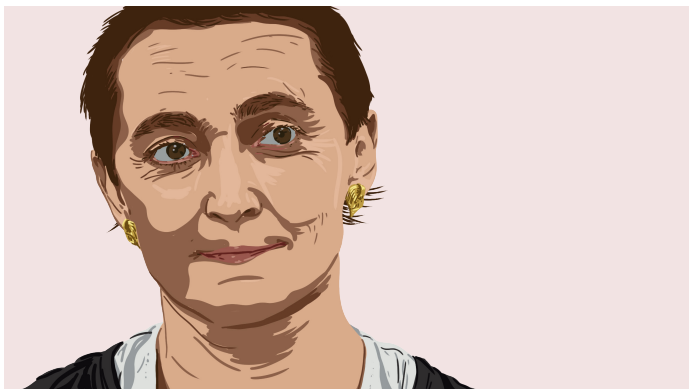
Zdroje:

<https://www.vitalia.cz/clanky/prevence-respiracnich-chorob-vcetne-covid-19-lekar-doporučuje-infuze-s-vitaminem-c/>

<https://www.vitalia.cz/clanky/kloktejte-ustni-vodu-je-to-skvela-prevence-nakazy-koronavirem-zjistil-vyzkum/>

MUDr. Soňa Peková, PhD. - Vedoucí laboratoře, odborný garant firmy Tilia Laboratories.

"Ty kmeny jsou si navzájem velice podobné, ale nejsou to potomci viru prvního. Je to něco jiného. A já nevím, kde je ta jeskyně, z níž vylétají. Jarní kmen byl první, zářijový druhý, prosincový třetí a nový, britský, je čtvrtý. Já bych to s nadsázkou

"Myslím si, že jsme na vrcholu, a to přesto, že počty nákazy nemají ideální sestupnou tendenci."

Zdroje:

<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/lekar-balik-myslím-ze-jsme-na-vrcholu-pandemie-40338847>

<https://www.stefajir.cz/neintenzifikovani-lecby-a-valecna-medicin>

MUDr. Miroslava Skovajsová, Ph.D. - zakladatelka sítě Mamma center BREAST, UNIT, PRAGUE.

"V roce 1982 jsem ve Velké aule Karolína složila Hippokratovu přísahu, že budu pomáhat a neškodit. Rok předtím jsem složila státní zkoušku z infekčního lékařství, hygieny a epidemiologie. K tématu nezdravého krytí úst se proto mohu cítit dostatečně vzdělaná."

Zdroj:

<https://www.forum24.cz/lekarka-prestanme-nosit-rouscky-re-infikujeme-se-vlastnim-odpadem/>

skoro nazvala, že to na jaře byl SARS-CoV-2, v září SARS-CoV-3, v prosinci až dosud SARS-CoV-4. A ta britská mutace by se měla jmenovat SARS-CoV-5. Každá vlna se chová klinicky trochu jinak, virus má jiný genom, jiný program, podle něhož je napsán."

Zdroj:

<https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/105325/sona-pekova-radi-tu-jine-kmeny-viru-ten-jarni-jak-jsem-tehdy-rikala-vymizel.html>

K tomu lze dodat jediné. Murphyho zákony nevymyslel pan Murphy, ale někdo úplně jiný téhož jména.

MUDr. Lukáš Pollert - lékař Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny Fakultní nemocnice v Motole, sportovec.

„Nakonec se ukáže, že se vlastně nestalo skoro nic. Obecně vzato, ve světě, kde se naprosto neúnosně přemnožil jeden druh primátů, jemuž se podařilo už téměř dokonale zlikvidovat ostatní formy života, došlo k okrajovému snížení jeho populace - v této chvíli to jsou necelé 3 promile.“

Twitter brance.

JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, MBA. - ředitel Fakultní nemocnice v Motole a bývalý ministr zdravotnictví a bývalý neúspěšný kandidát do Senátu za ČSSD.

Zatímco řadě nemocným působí SARS-CoV-2 různě těžkou pneumonií (zápal plic), pan ředitel ke své hospitalizaci prohlásil:

„Spíše bych řekl, že mám zápal plic.“

Zdroj:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sef-motola-ludvik-byl-pozitivne-testovan-na-koronavirus-131602>

Doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D. - vedoucí lékař Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty v Praze.

Jeho Eminence ThLic. Dominik kardinál Duka, O. P. - 36. pražský arcibiskup, t. č. v rezignaci.

"Co nejvíc sledujeme? Počet úmrtí. Jenže víte, že my staří, když si zlomíme krček, kyčli a dostaneme zápal plic, tak můžeme jít, že jo. Jste tady mnohé z vás zdravotnice. Přejde zápal plic a je to. No a teď, v této situaci je to čínský virus - únik biologické zbraně - o tom jsou přesvědčeni vojenští specialisté na celém světě - buď se to bojí říct nebo to nesmí říct - který nastoupí místo teda zlomeného krčku, nastoupí místo další nemoci. Máme zde i lékaře, mohou mě i korigovat. A odcházíme."

Zdroj:

https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/koronavirus-cinska-biologicka-zbran-hypoteza_2102161647_ad

MUDr. Šimon Reich - Associate Medical Affairs manager ve společnosti MediceM a specialista na klinický EBM výzkum (ať už to znamená cokoliv). Dále exčlen TOP09.

"15 tisíc mrtvých není katastrofa, je třeba číslo přepočítat na počet obyvatel, říká Reich. Smrt každého je tragédie, ale i kdyby se epidemie vymkla kontrole a zemřelo by třeba 50 tisíc lidí, katastrofa by to podle něj nebyla. Země by to zvládla."

Zdroj:

<https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/104515/lekar-reich-nouzovy-stav-musi-skocit-ani-50-000-mrtvych-by-nebyla-katastrofa-pripomina-to-tu-rok-1948.html>

MUDr. Marek Obrtel - vedoucí lékař Záchrané služby Kroměříž "Můj vzkaz je, abychom se pokud možno jako společnost masivně a tvrdě vyhnuli tomu očkování. To bych chtěl jako lékař. Ta vakcína bude zlem, kterým se na nás podepíší kruhy kolem pana Gatese a pana Prymuly."

Zdroj:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ockovani-vakcina-pfizer-policiste-lekari-polovina-hasicu_2101060708_vis

A na závěr dva lékaři, kteří za šíření dezinformací už narazili:

MUDr. Iveta Křížová - atestovaná praktická lékařka a vlastník kliniky estetické medicíny.

Momentálně trestně stíhána pro zločin šíření poplašné zprávy.

"Vážený pane starosto, vážený pane inženýre Mlčáku, dovoluji, abych Vás tímto informovala, že vakcinace proti Covid 19 jsou pokusy na lidech a zločin proti lidskosti. Je to v rozporu s Norimberským kodexem a toto odsoudil i Helsinský výbor (vizte link níže). Toto se však týká veškerých vakcín, nejen Pfizer. Veškeré vakcíny proti Covid 19 neprošly řádným klinickým testováním, nemají řádnou registraci a Ministerstvo zdravotnictví o nich nic neví. Přesto tyto vakcíny nakupuje a distribuuje v ČR. Na toto bylo podáno trestní oznámení a věcí se zabývá kriminální policie, jako i případy hromadných úmrtí po vakcínách zejména

v domovech pro seniory. O takové situaci mám informaci i z vašeho města. Dávám Vám tyto skutečnosti tímto na vědomí a důrazně Vás žádám, abyste tuto vakcinační genocidu a zločin proti lidskosti okamžitě zastavil."

Podle informací získaných i přímo od Policie České republiky k žádným takovým úmrtím nedošlo. Úmrtí popřel i dům s pečovatelskou službou, kde se pravděpodobně měl incident stát.

<https://manipulatori.cz/mudr-iveta-krizova-lez-o-umrtich-v-ostrave-a-trestni-oznameni/>

"Trestní stíhání bylo zahájeno 14. července pro zločin šíření poplašné zprávy. Jde celkem o šest skutků, které se nesou v podobném duchu. Tedy zveřejnění různých tvrzení typu 'zastavme vakcinační holocaust' anebo příspěvek o úmrtí poloviny pacientů z domova důchodců," řekla Právu Valsamisová.

<https://www.novinky.cz/krimi/clanek/obvinili-lekarku-sirila-lzi-o-ockovani-40366757>

MUDr. Ctirad Musil - exprimář v hranické nemocnici, předseda strany Moravané, válečné jméno Moravský troll.

"Z pacientů, co leží na standardním oddělení, by minimálně polovina, ale spíše tři čtvrtiny, pokud by měli stejný zdravotní

stav, ale nevěděli by, že mají koronavirus, tak by si doma uvařili čaj a leželi doma. A někteří by si ani ten čaj neuvařili. Takhle máme zablokované oddělení, zablokované lidi," vykládal na svém virálním videu s názvem „Kecy ze špitálu“.

Vedení nemocnice se proti tomuto tvrzení ohradilo a Moravského trolla odvolalo z funkce primáře klinické biochemie a hematologie hranické nemocnice.

Zdroje:

<https://tinyurl.com/PrimarHradeckeNemocnice>

<https://www.audiolibrix.com/cs/Podcast/Episode/284142/na-prahu-zmien-108-2020-12-28-ctirad-musil>

<https://www.facebook.com/100044278441467/videos/273562164129730>

<http://moravane.cz/domains/moravane.cz/o-nas/vedeni-strany>

Následují KADETI:

Radek Pech a David Formánek - jsou provozovatelé vlastního dezinformačního webu „kulovy-blesk.cz“, kde také můžeme najít

stejné texty, jaké v podobě hoaxů šíří Radek Pech přes e-maily. Nedávno se oběti těchto nevyžádaných dezinformačních zpráv stali ředitelé a zřizovatelé škol a krajsí koordinátoři očkování.

Jste magnetičtí po očkování? Tak neváhejte natočit video a zaslat ho právě Kulovému blesku. Oni už se prý postarají o to, abyste mohli svědčit před komisí nebo soudem o svém magnetismu.

Zdroj:

<https://www.sisyfos.cz/clanek/1512-stanovisko-k-aktivitam-radka-pecha-a-davida-formanka>

Patrik Erhard Janda - provozovatel facebookové stránky a skupiny Dezinformace.

Parafráze: všechny informace o závažnosti onemocnění covid-19 jsou dezinformace.

Adresa skupiny: <https://www.facebook.com/groups/dezinformace>

Adresa stránky: <https://www.facebook.com/dezinformacecom>

Ilona Csáková - zpěvačka.

„Facebook se mě vždy ptá, když vám chci něco sdělit, co se mi honí hlavou? Tak já ti to tedy Facebooku povím. Nenechám si v rámci plošného testování štourat v hlavě špejlí, protože ti, co to nařizují, jedou podle scénáře Billa Gatese a WHO a zadruhé do mě ani do mých dětí nebude nikdo rvát žádnou vakcínu, která je ba naopak kontraproduktivní. Vy, co máte otevřené oči, víte. Nesmíte se bát chránit své děti, své zdraví, vaše životy!!!“ napsala zpěvačka v říjnu 2020 na sociálních sítích.

Zdroj:

https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/ilona-csakova-koronavirus-covid-19-testovani-vakcina-odmitnuti-basikova-bila-zagorova.A201012_151301_lidicky_zar

Helena Houdová - česká modelka

„Co si myslím o vakcinaci, je jedno. Nechci, aby nás rozdělili tím, že si myslím třeba něco jiného. Myslím si, že to je genocida. Ale nebudu nikomu nic vysvětlovat, vyvracet,“ nechala se slyšet sexkoučka. Podle ní by totiž lidé měli spoléhat na svoji obranyschopnost, a především posílit imunitu. Nezbyvá než dodat, že ano, paní Heleno, podporovat imunitu bychom určitě měli, a je to možné udělat například očkováním.

Zdroj:

<https://sip.denik.cz/celebrity/helena-houdova-koronavirus.html>

Připomínáme, že jde pouze o první vlnu mobilizace. Jako národ disponujeme řadou dalších borců vhodných pro povolání do Bludné pěchoty. Teď nám ovšem zbývá pouze poslední oceněný, jehož věhlasné zahraniční renomé by mezi řadovými pěšáky dostatečně nevyuniklo, udělujeme mu tedy titul generála.

Zlatý Bludný kovidák v mimořádné covid kategorii - Gardisté a kadeti

V mimořádné covid kategorii jednotlivců za rok 2020 získává zlatého Bludného kovidáka Prof. MUDr. Jiří Beran, CSc., za obohacení epidemiologie a medicíny založené na důkazech o nástroje založené na vnuknutí.

Profesor Jiří Beran, podplukovník ve výslužbě, je jednou z výrazných tváří české vakcinologie. I když rozhodně není číslo jedna nebo s trochou skromnosti číslo dvě evropského vakcinačního výzkumu, tak se podílel na vzniku kvalitních publikací a nestal se profesorem vojenské epidemiologie kontumačně. O to víc je překvapující, jaké základní neznalosti oboru předvádí především v souvislosti s pandemií. Nejsme tak dobří jako on, abychom jako čerství absolventi dokázali vyřešit prakticky každý týden jednu epidemii, ale i tak si myslíme, že autoritativní vyjádření majitele

formální autority by se měla opírat o data a nikoliv o pocit, že má nejlepší erudici v epidemiologii v České republice.

Například počátkem října rezolutně tvrdil, že není možné prodělat COVID opakovaně. V té době bylo srovnáním sekvencí potvrzeno 21 reinfekcí i u mladých lidí. V osmi případech dokonce se závažnějším průběhem druhé nákazy. Oficiální postoje odborných autorit, například amerického CDC, byly v říjnu takové, že reinfekce je možná, i když je zřejmě vzácná. Svůj postoj zopakoval i později v prosinci, kdy přibývalo jak několik potvrzených reinfekcí, tak i publikací s podrobným popisem případů.

Nebyl to jediný případ, kdy měl náš laureát k dispozici data zřejmě zcela odlišná od dat, která měl k dispozici zbytek světa. V polovině prosince prohlásil, že v poměru zemřelých ku nakaženým patříme k nejlepším zemím na světě. Tehdejší podíl 1,66 % skutečně nebyl nejhorší ve srovnání třeba s Alžírskem nebo Brazílií, ale stále byl zhruba trojnásobný ve srovnání se zeměmi jako je Island nebo Thajsko.

Za tato a podobná vyjádření, která se nejspíš opírala o vlastní data utajená před zbytkem světa, se náš laureát dočkal ocenění na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví – byl uveden jako příklad desinformátora.

Trochu stranou pozornosti médií i konsternované odborné veřejnosti byly ohlášeny objevy na poli biologie infekcí. Laureát odhalil, že není možné být nakažen současně dvěma různými viry. Až se s tímto odborná komunita smíří, jistě tvrdě zakročí proti očkování proti lidskému papilomaviru. Infekce tímto virem sice zvyšuje riziko karcinomu děložního čípku, ale zato spolehlivě ochrání před HIV, spalničkami a dokonce i ebolou.

Mezi laickou i odbornou veřejností se náš laureát stal známý především jako propagátor léku inosine pranobex (Isoprinosine). Tento půl století starý lék je zajímavý především tím, že jeho historie je historií ústupu z indikací, ve kterých se neosvědčil. Vyzbrojen pouze jednou studií, která vy-

dala statisticky signifikantní výsledek a klinicky téměř bezvýznamný výsledek zřejmě až po statistickém rybaření, několika nepříliš přesvědčivými laboratorními výsledky a přesvědčením, že je Isoprinosine účinný, se vrhl do jeho propagace na všech frontách. Vliv formální autority byl tak velký, že se Isoprinosine dostal dokonce do doporučených postupů některých nemocnic a byl zmíněn jako experimentální terapie i v doporučeném postupu Společnosti infekčního lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně.

Protože základem medicíny založené na důkazech jsou klinické studie, náš laureát jednu takovou studii, která měla prokázat klinickou účinnost Isoprinosine v prevenci těžkého průběhu COVIDu, zorganizoval. Výsledek je zoufale špatný nejen z hlediska metodického provedení, ale i z hlediska etiky biomedicínského výzkumu, že je až s podivem, že mohl vyjít ve vědeckém časopise. K tomuto článku, protože začal být prezentován jako důkaz efektivity, vydal náš klub kritické stanovisko. Laureát dostal možnost se vyjádřit, tuto možnost však nevyužil.

Jako červená nit se vyjádřeními laureáta vine problém společný řadě majitelů formální autority. Přesvědčení, že poznání v přírodních vědách nebo v medicíně vzniká nejen na základě dat získaných poctivým výzkumem, ale že s profesorskou stolicí získá příslušný profesor i schopnost získávat data vnuknutím.

S vědomím toho, že když je někdo číslo jedna až dva ve vývoji vakcín v Evropě, má riziko udělení Nobelovy ceny, udělujeme prof. MUDr. Jiřímu Beranovi, CSc., možná jen dočasný Bludný balvan za obohacení epidemiologie a medicíny založené na důkazech o nástroje založené na vnuknutí.

Související texty:

<https://www.sisyfos.cz/clanek/1503-stanovisko-ceskeho-klubu-skeptiku-sisyfos-k-publikaci-beran-j-et-al-pathogens-2020-9-12-1055>. Sisyfos, 30. 12. 2020

L. Smolej: Posouzení publikace „Inosine Pranobex Significantly Decreased the Case-Fatality Rate among PCR Positive Elderly with SARS-CoV-2 at Three Nursing Homes in the Czech Republic“. Sisyfos, 30. 12. 2020 <https://tinyurl.com/posouzenipublikace>

J. Šrámek: Jak nepočítat smrtnost. Sisyfos, 30. 6. 2021 <https://www.sisyfos.cz/clanek/1511-jak-nepocitat-smrtnost>

Bludné balvany 2021: Samé dobré zprávy

Kostky jsou vrženy, laureáti vybráni, můžete se těšit na další vypečený výběr.

Nenastane-li další nepředvídatelný malér, ceremoniál předávání Bludných balvanů by se měl vrátit do reality, a to konkrétně

v pátek 27. května 2022

v obvyklém čase

17:00

na obvyklém místě

Strouhalova poluchárna

Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy

Ke Karlovu 5, Praha 2

Všichni jste srdečně zváni!

Roboti – zabijáci prichádzajú!

Adriana Kopecská Ondrušová

Je tomu skutočne tak? Na filmovom festivale v Zürichu sa objavil dokument o robotoch a autonómnych strojoch, ktorí sú znázorňovaní ako zabijaci pracovných miest a životov ľudí. Názov dokumentu znie *The truth about killer robots*. Dokument je ladený pesimisticky a ako hlavnú otázku si kladie, kde a ako hrozí ľuďom smrteľné nebezpečenstvo zo strany robotov. Každá kapitola dokumentu sa začína nejakým nešťastím. Napríklad jedna z kapitol hovorí o tom, ako v lete v roku 2015 industriálny robot v továrni Volkswagenu v meste Baunatal rozdrvil hrud' mladého muža, ktorý zraneniam podľahol. V ďalšej kapitole sa zas hovorí o prvej smrteľnej nehode, ktorú spôsobila samoriadiaca Tesla v roku 2016. Alebo o policajnom robotovi, ktorý zahájil strelbu do vzduchu. Úmrtia, ktoré nastali, sú vlastne porušením hypotetických zákonov robotiky, ktoré vo svojej science - fiction literatúre sformuloval v roku 1942 spisovateľ Isaac Asimov. Prvý zo zákonov hovorí, že robot nesmie ublížiť žiadnemu človeku, alebo svojou nečinnosťou dopustiť, aby bolo človeku ublížené.

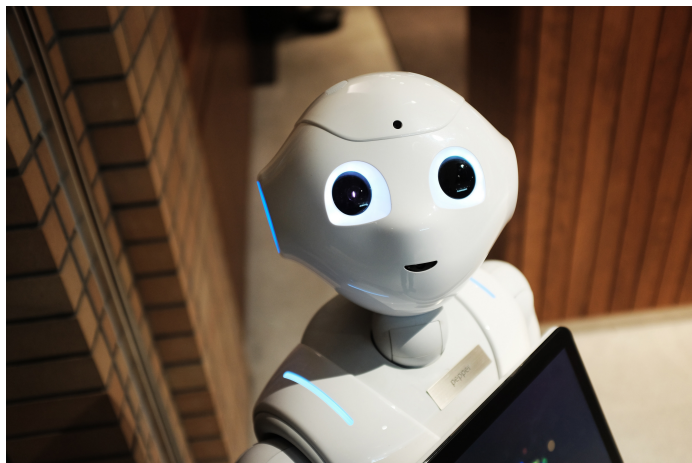
Čo je vlastne robot?

Väčšina robotov sú moderné stroje, ktoré robia vlastné rozhodnutia, len veľmi obmedzene. Sú programované alebo diaľkovo ovládané ľuďmi. Dokážu vykonávať rôzne práce, také, ktoré sú pre ľudí nebezpečné alebo namáhavé. „Roboti nemajú žiadny špeciálny talent“, povedal Roger Gassert (ETH Zürich). „Plnia špecifické úlohy, ale sotva môžu svoje schopnosti využívať na niečo iné.“ Ako spomínaný policajný robot, ktorý je v dokumente stavaný do role vinníka. Robot nekonal sám – nejaký človek musel stlačiť tlačidlo. Tých skutočných zabijackých robotov necháva film stranou. Napríklad autonómne systémy zbraní – zbrane, ktoré sa sami rozhodujú, kedy vystreliť a kedy nie. Pokiaľ ide o takéto systémy, je

dôležité zodpovedať kľúčové etické otázky týkajúce sa umelej inteligencie, ktorými sa zaoberá aj Markus Kneer z Univerzity v Zürichu. Kedy smú byť autonómne zbraňové systémy používané a akú veľkú kontrolu musia pri nich ľudia zachovať? Kto je zodpovedný, keď napríklad robot spácha vojnový zločin? O tom diskutovali aj členské štáty Organizácie Spojených Národov mesiac bez záveru.

V zásade vidí Kneer výhody mechanických zbraní – nielenže sú presnejšie ako ľudia, ale ani nemajú strach alebo napríklad túžby po pomste, či vôľu chrániť samých seba. Taktiež sa nechovajú falošne ako ľudia. To vidí aj Anna Petrig, expertka na práva autonómnych systémov na univerzite v Bazileji. Z právneho hľadiska sa medzinárodné humanitárne právo vzťahuje aj na operácie s autonómnymi strojmi. V tom napríklad stojí, že v bojovej akcii je potrebné rozlišovať medzi vojakmi a civilistami (ten stroj by to mal vedieť). Kto zavádza nové autonómne zbrane, musí zaistiť, že vyhovujú medzinárodnému humanitárnemu právu. Pri autonómnych systémoch je testovanie komplexnejšie – napríklad sú skúmané armádou. Pre filozofa Kneera je však otázne, či toto pozorovanie pomôže technickému vývoju. Podľa ženevských dohovorov musia mať vojaci morálnu zodpovednosť. A to nemajú ani pokročilí roboti, len ľudia. Toto však dokument nerieši. Namiesto toho poukazuje na ďalšie zločiny

robotov. Napríklad to, že sú zabijaci pracovných miest. Veľký čínsky výrobca telefónov a ďalších elektronických zariadení kvôli zavedeniu robotických rúk zredukoval pracovnú silu z 500 000 pracovníkov na 100 000. V dokumente si môžete vypočítať rozhovory so zamestnancami v priemysle, ktorí vyjadrujú svoje obavy nad stratou práce.

Roboti ako zabijáci práce?

Podľa Kneera je uhol pohľadu dokumentu príliš úzky. Napríklad sa v ňom neuvádza, že len niečo vyše 4 % ľudí v Číne je nezamestnaných, čo je veľmi nízke percento, ktoré sa za posledné roky príliš nemení. Keď sa vplyv technológií na pracovný trh uvádza len v niekoľkých takých príkladoch, vznikne z toho skreslený obraz. Napríklad vo Švajčiarsku vyšla správa, že kvôli zvyšujúcej sa digitalizácii a automatizácii bolo zrušených približne 350 000 pracovných miest. Ale už sa v nej neobjavilo to, že bolo vytvorených nových 860 000. Alebo napríklad v Nemecku štúdia ukázala, že kvôli robotom pracovné miesta síce miznú, ale sú otvárané mnohé iné nové. Alebo ak aj niektoré miesta zanikli, zamestnanci dostali iné úlohy či inú prácu v prevádzke. Analýza však ukazuje, že kvôli automatizácii klesli mzdy zamestnancov (tých, ktorých presunuli na inú pozíciu). Tieto prevraty na trhu práce je dôležité vziať do úvahy a analyzovať. Zhodnotiť tieto zmeny je úlohou spoločnosti. Čím lepší je sociálny systém v štáte a čím silnejšie je regulovaný pracovný trh – napríklad dotovanie ďalšieho vzdelávania – ľudia tak môžu lepšie reagovať na zmeny. Kneer odkazuje na prieskumy v Švédsku a USA, ktoré skúmali, ako opýtaní reagujú na technologické zmeny. Vo Švédsku, kde je nesmierne silný sociálny systém, 80 % opýtaných vidí na robotoch či umelej inteligencii pozitíva. Naopak, v USA až 70 % opýtaných sú znepokojení (tam je sociálny systém viac menej záležitosťou každého samostatne). Vo Švajčiarsku to vnímajú podobne ako vo Švédsku.

Dokument sa stavia voči robotom apriórne negatívne. Dokonca je na mieste povedať, že šíri paniku. Roboti či autonómne systémy prinesú rozsiahle sociálne a ekonomické zmeny, nové sociálne a etické problémy, na ktoré musí byť verejnosť pripravená. To však neznamená, že ich treba hneď stavať do role zabijakov, ale kriticky sa zamyslieť nad možnými pozitívnymi a negatívnymi dopadmi na spoločnosť. Ako každá nová technológia, prinášajú nové možnosti, ako zlé, tak aj dobré. Preto automatizáciu a robotizáciu nejde vidieť len v zápornom svetle.

Spolupráca s robotmi prináša tiež mnoho pozitív, ktoré uvádza autorka článku Santina Ruso. Napríklad s podvodným robotom pomenovaným Rangerbot, ktorého vyvinuli vedci z Queensland University of Technology v Austrálii. Sám dokázal pod vodou preskúmať Veľký bariérový útes a to zdokumentovať - vie pod vodou ostať dlhšie ako ľudský potápači a dokáže to oveľa efektívnejšie. Okrem toho vypátral škodcu koralov – morské hviezdice. Tieto morské živočích sa živia na koraloch a keď sa vyskytujú vo veľkých počtoch, ohrozujú koralové útesy. Také hviezdice rozpozná robot s 99% presnosťou. Keď nájde robot exemplár, môže do vody vstreknúť tekutinu, ktorá škodcu usmrť, ale ostatné živočích zostanú nezranené. Pomocníkom sú aj aplikácie v smartfónoch, ktoré pomocou umelej inteligencie asistujú slepým ľuďom. Deep-Learning-algoritmus rozpozná pomocou kamery v telefóne, čo sa nachádza v okolí a dokáže to vlastníčkovi telefónu opísať. To dáva zrakovo postihnutým oveľa väčšiu nezávislosť. Alebo prístroj, ktorý pomáha pacientom po mŕtvici pri tréningu čiastočne paralyzovaných častí tela.

Adriana Kopecká Ondrušová vystudovala filozofiu ve slovenském Ružomberoku a německém Pasově. Ráda čte, je velkou příznivkyní kritického myšlení a umění všeho druhu. V současnosti pracuje v soukromém sektoru v německé korporaci a zároveň jako instruktorka jumping fitness.

Problematika sociálních bublin v době pandemie covidu-19

Mariana Ryšavá

V posledních dvou letech dochází k velké polarizaci společnosti. Vlivem pandemie koronaviru vznikly dvě velmi silné sociální skupiny. Podle názorů na covid-19 se navíc rozdělily již fungující sociální skupiny, které si k sobě dříve našly cestu, jako například křesťané nebo přírodně smýšlející maminky.

Pro první sociální bublinu je alfou a omegou záchrana lidského života a zdraví. Již od počátku první větší vlny covid-19 na podzim 2020 byli její příznivci pro nošení roušek (později respirátoru), pro lockdown, distanční výuku, pro testování a s příchodem očkování také pro vakcinaci. V morálním dilematu život versus svoboda je pro ně prioritní volbou život.

Většina iniciativ vzniklých kvůli covid pandemii (iniciativa Sníh, MeSES, Lékaři pomáhají Česku) se zavázala k apolitičnosti, zejména iniciativa Sníh (1). U žádné z těchto iniciativ nebyla zveřejněna výzva k volbě konkrétních politických stran, ani výzva k účasti na demonstracích. Na sociálních sítích nebyl nalezen odkaz na konkrétní politickou stranu, vyjma oznámení o opatřeních například z ministerstva zdravotnictví. V pozitivním duchu mluvil o MeSES na sociálních sítích v jednom případě tehdejší premiér Andrej Babiš, když oznamoval spolupráci s MeSES. Tato spolupráce trvala od počátku dubna 2021 do 18. 5. 2021. (2)

Nejvýznamnější podporu politiků, a to od současného i bývalého premiéra ČR měla iniciativa Lékaři pomáhají Česku, konkrétně pro akci „Naočkujme milion lidí“ (26). Premiér Petr Fiala vyjádřil iniciativě veřejné poděkování, sama iniciativa poděkování sdílela. (3)

Ani u stránek, jejichž původní cíl nebyla informovanost o covid-19 a jejichž historie je starší (Vědátor a Illuminátor) se nenašly výzvy k podpoře konkrétního politického hnutí.

Celkově všechny tyto stránky čítají necelých 58 tisíc účtů fanoušků (krom MeSES, která Facebookovou stránku nemá). Jednotliví lidé mohou být ve více těchto skupinách zároveň, počet je proto pouze orientační. (4) (5) (6) (7)

Druhá sociální skupina, kterou jsem pro tyto účely nazvala bublinou svobod, má už od pohledu na infografiku větší provázanost na jednotlivé příbuzné organizace, ale i větší přesahy do politiky. Celkový počet lidí, kterým se tyto stránky líbí, je 135 000. Jednotliví fanoušci se mohou „krýt“ zejména pokud sympatizují s více organizacemi, nebo pokud nejde o oficiální profily, přesto počet účtů je v této skupině alespoň na Facebooku dvojnásobný než u první skupiny. (8) (9) (10) (11) (12) (13)

Hlavní problém, který tato skupina řeší, a čím také argumentují, je problematika svobody. Ve filosofické otázce, zda je pro ně důležitější život, nebo svoboda, mnoho z nich odpoví, že je důležitější svoboda, i na úkor ztráty života, leckdy i na úkor ztráty vlastního života. Na stránce Otevřeme Česko (politická strana vzniklá z organizace Chcípl pes) se svobodou pojmenovává více věcí, než si lze představit: „Linka svobody“, „leták svobody“, „festival svobody“, atd. (14)

U této sociální bubliny můžeme vidět velmi úzkou provázanost na sebe navzájem patrnou již z fungování na sociálních sítích – iniciativy se vzájemně na sebe odkazují, podporují, organizují společně demonstrace. Čtenář, který sympatizuje zpočátku pouze s jednou iniciativou, se brzy dovídá o dalších organizacích podobně smýšlejících, ale radikálnějších. Existuje šance, že čtenář začne sledovat i tyto stránky, protože je podporuje organizace, které důvěřuje již od začátku.

Sledovala jsem u všech iniciativ přesahy do politiky. Krom běžných a celkem očekávatelných přesahů, jako setkání u kulatého stolu v Senátu PČR (27) se u Zdravého fóra před volbami objevila výzva k volbě konkrétní strany (Svobodní). (15) Ze Zdravého fóra kandidovala do sněmovny Soňa Peková za Švýcarskou demokracii (16). Švýcarskou demokracii Zdravé fórum veřejně nijak nekommentovalo, ani nepodporovalo.

Politicky neaktivnější byla iniciativa Vraťme děti do škol spolu s Chcípl pes – Otevřeme Česko. Iniciativa Vraťme děti do škol vyzvala k volbě konkrétních stran – SPD, Trikolóry, Svobodných, Volného bloku a Otevřeme Česko. Chcípl pes sám podporuje Volný blok (18), podporu hnutí vyjádřil také Tomio Okamura (SPD) (19). Nejdiskutabilnější však je spolupráce iniciativy Chcípl pes s krajně pravicovou DSSS a jejím lídrem Tomášem Vandasem. (21) (22)

Tomáš Vandas se s organizací Chcípl pes navzájem sdílí, společně organizují demonstrace spolu s dalšími organizacemi jako Vraťme děti do škol a politickým stranami – Trikolórou, Švýcarskou demokracií, Svobodnými či Volným blokem. Demonstraci spoluorganizovala krajně pravicová hnutí jako DSSS, Aliance národních sil a další. (20)

Bez zajímavosti není ani fakt, že demonstrace Chcípl pes podporuje a účastní se Vlastimil Pechanec (pravomocně odsouzený za rasově motivovanou vraždu, a také člen DSSS). (23)

Iniciativa Chcípl pes má sociální vazby na všechny iniciativy bojující proti opatřením vyjma jediné SMIS-lab. SMIS-lab byla, co se týče vazby na politiku, nejmírnější. Stránka nepodávala výzvy k volbě konkrétních stran, neodkazovala na extremistická hnutí. Tři členové jsou aktuálně také členy vládního anticovid týmu (24). Bohužel však odkazuje čtenáře i na weby, které jsou vedeny jako dezinformační. (25)

Spoluorganizace demonstrace s Trilolora, Svobodní, **DSSS** a Švýcarská demokracie

Podporováno stranou SPD

2 členové MeSES jsou členy anticovid týmu vlády

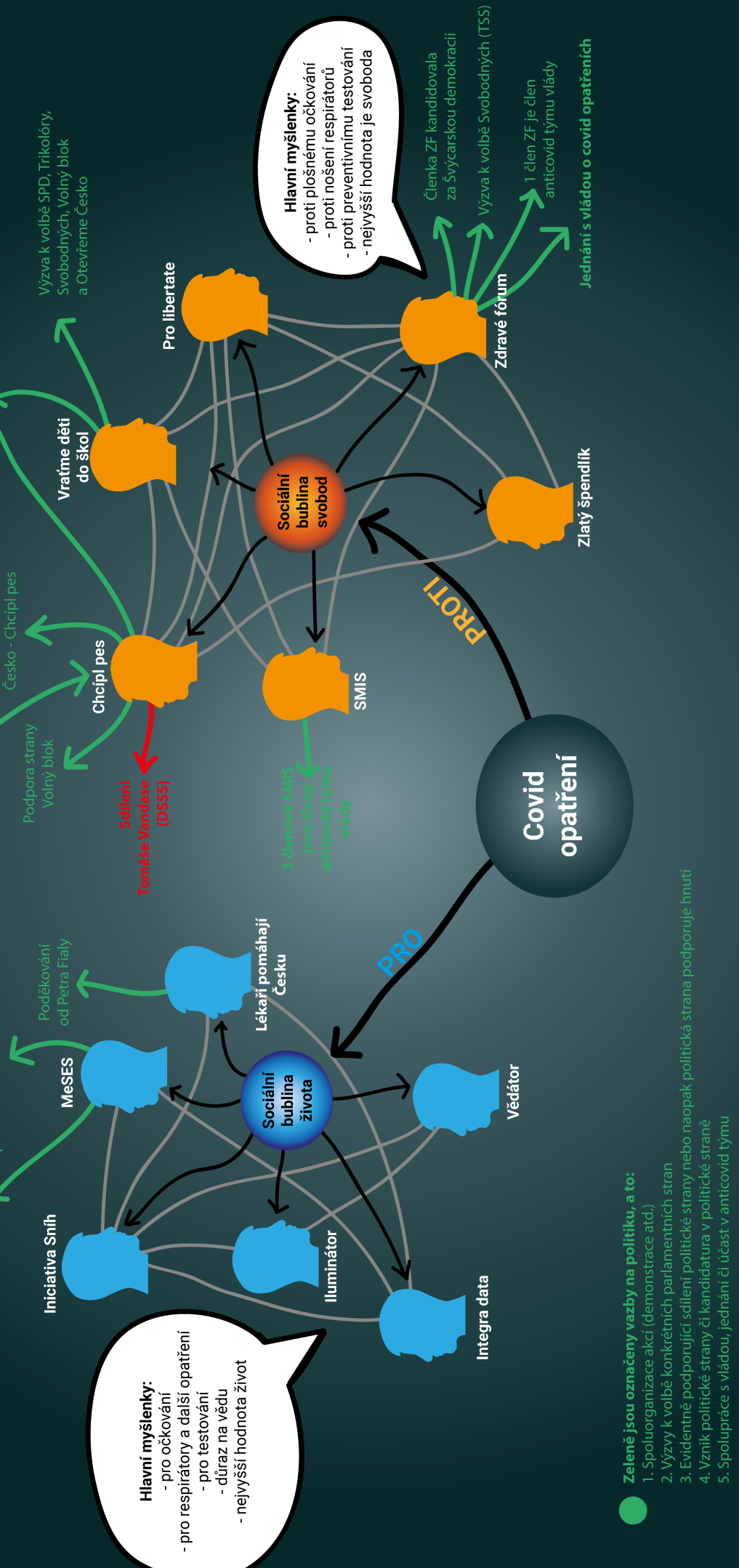
2 členové MeSES jsou členy anticovid týmu vlády

Jednání s vládou, spolupráce na vedení pandemie od 4/21 do 6/21

Poděkování od Petra Fialy

Vznik politické strany Otevřeme Česko - Chcípl pes

Výzva k volbě SPD, Trilolory, Svobodných, Volný blok a Otevřeme Česko

Hlavní myšlenky:

- pro očkování
- pro respirátory a další opatření
- pro testování
- důraz na vědu
- nejvyšší hodnota život

Hlavní myšlenky:

- proti plošnému očkování
- proti nošení respirátorů
- proti preventivnímu testování
- nejvyšší hodnota je svoboda

Zeleně jsou označeny vazby na politiku, a to:

1. Spoluorganizace akcí (demonstrace atd.)
2. Výzvy k volbě konkrétních parlamentních stran
3. Evidentně podporující sdělení politické strany nebo naopak politická strana podporuje hnutí
4. Vznik politické strany či kandidatura v politické straně
5. Spolupráce s vládou, jednání či účast v anticovid týmu

Červeně je označena spolupráce spolku s extremistickým hnutím, např. ultrapravic

Šedou linkou jsou označeny vazby na sociálních sítích (Facebook), zejména vzájemné sdílení s cílem podpory hnutí (nikoliv s cílem kritiky hnutí)

Covid opatření

PROTI

PRO

Pro libertate

Vratme děti do škol

Chcípil pes

Sdílění Tomáše Vondraše (DSSS)

SMIS

Lékaři pomáhají Česku

MeSES

Iniciativa Sníh

Illuminátor

Integra data

Sociální bublina svobod

Sociální bublina života

Vědátor

Zlatý špendlík

Zdravé fórum

Jednání s vládou o covid opatřeních

Členka ZF kandidovala za Švýcarskou demokracii

Výzva k volbě Svobodných (TSS)

1 člen ZF je člen anticovid týmu vlády

Zdroje:

1. <https://www.iniciativa-snih.cz/co-kdo-je-iniciativa-snih/>
2. Spolupráce vlády s MeSES <https://www.facebook.com/AndrejBabis/videos/450320272913007/>
3. Poděkování Lékaři pomáhají Česku od Petra Fialy <https://www.facebook.com/petr.fiala1964/photos/a.499745696772985/4690265301054316/>
4. <https://www.facebook.com/IniciativaSnih>
5. <https://www.facebook.com/lekaripomahajicesku>
6. <https://www.facebook.com/iluminatorcz>
7. <https://www.facebook.com/VedatorCZ>
8. <https://www.facebook.com/zdraveforum>
9. <https://www.facebook.com/prolibertate2021>
10. <https://www.facebook.com/smislab>
11. <https://www.facebook.com/groups/1406832149770587>
12. <https://www.facebook.com/chciplpes>
13. <https://www.facebook.com/detidoskoly>
14. <https://otevremecesko.cz/>
15. Zdravé fórum a volby <https://www.facebook.com/zdraveforum/posts/343083650941513>
16. Soňa Peková – kandidatura za Švýcarskou demokracii <https://2021.programydovoleb.cz/strana/svycarska-demokracie>
17. Vraťme děti do škol a volby <https://www.facebook.com/detidoskoly/posts/251095046808696>
18. <https://www.facebook.com/chciplpes/posts/296659588988873>
19. <https://www.facebook.com/chciplpes/posts/304343494887149/>
20. Demonstrace Chcipl pes s DSSS: <https://www.facebook.com/chciplpes/posts/298450735476425>
21. Vandas podporuje Chcipl pes: <https://www.facebook.com/tomasvandas.cz/posts/1753504534838286>
22. Společné foto: <https://www.facebook.com/tomasvandas.cz/photos/a.450979898424096/1717646538424086/>
23. Vlastimil Pechanec a podpora Chcipl pes: <https://www.facebook.com/Vlastimil.Pechanec.1979/posts/4540421025994393>
24. <https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/anti-covid-predstavuje-odborny-tym-v-cele-s-profesorem-chlibkem-29104.html>
25. <https://www.facebook.com/smislab/posts/192276136453210>
26. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/covid-epidemie-ockovani-projekt-posilujici-davka-fiala-babis-lekari.A211129_222135_domaci_pmk
27. Vystoupení členů Zdravého fóra v Senátu - kulatý stůl <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ukoncete-pandemicky-stav-uz-nejde-o-epidemii-vyzvali-poslance-pravnici-173153>

Mariana Ryšavá je učitelka a ilustrátorka dětských knih. Kromě sociologie je od doby pandemie, kdy dezinformační média změnila mysl mnoha jejím přátelům, kteří se doslova měnili před očima, jejím zájmem i studium dezinformací. Právě díky pandemii dle svých vlastních slov zjistila, jak snadno jsme ovlivnitelní, a že lež může skutečně zabíjet. Zajímá se jak o příčiny – o naše lidské slabiny, na které tvůrci dezinformací míří – tak o důsledky víry v dezinformace, například postoje k pandemii, válce, či k volbám. Její motivace není finanční, pomáhá v analýze dezinformací jako dobrovolník; motivace je prostá – učinit svět lepším místem.

Rodiny, rekordy, zajímavosti

Nobelovy ceny za fyziku VI

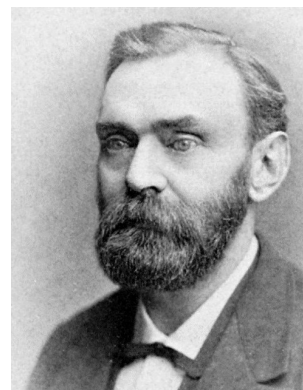
Vítězslav Škorpík

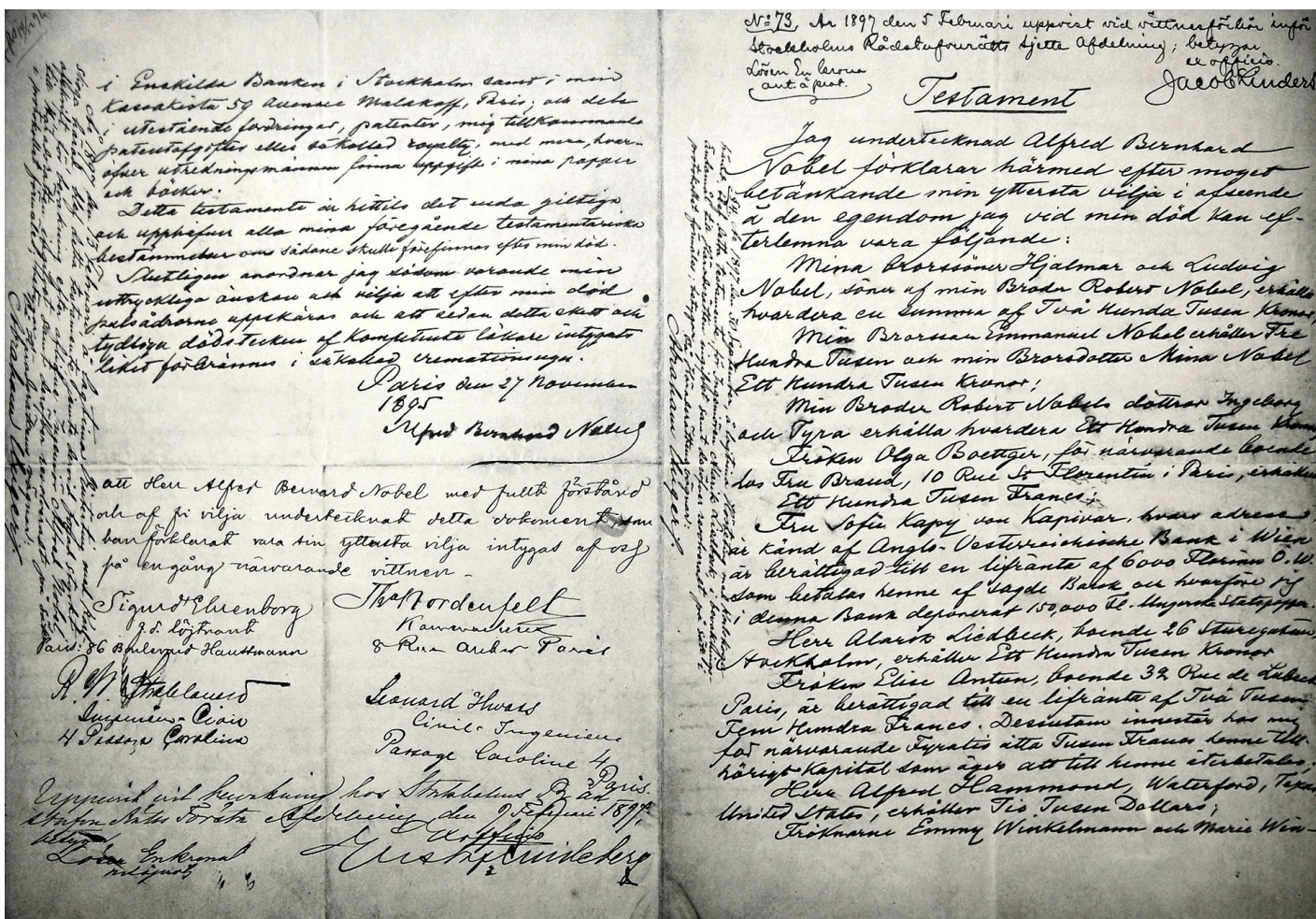
V minulých dílech jsme se zaměřovali na odbornější aspekty Nobelových cen. Dnešní díl mého seriálu bude naopak trochu odlehčený a podíváme se na různé nobelovské zajímavosti.

Historie

Ocenění považované ve vědě za nejvyšší možnou poctu vzniklo díky Alfredu Nobelovi, švédskému vynálezci dynamitu. Ten si prý kdyśi přečetl falešnou zprávu o své smrti ve francouzských novinách,

kde o něm psali jako o obchodníku se smrtí. To jej poněkud zamrzelo, a proto ve své závěti odkázal převážnou většinu svých peněz (32 milionů švédských korun) nadaci, jež měla oceňovat nejvýznamnější vědecké objevy a činy přínosné pro blaho lidstva. Co na to Nobelovi příbuzní, nevíme. Sám Nobel zemřel v roce 1896 a na plné implementaci možná nejslavnějšího ocenění za vědecký přínos lidstvu, se nepodílel.

Dle rozhodnutí Nobela mohou být laureáti oceněni v jedné z pěti kategorií: fyzika, chemie, fyziologie nebo lékařství, literatura a mír. Finanční prémie držitelům ceny je každoročně vyplácena pouze z úroků jmění nadace. Inu, ještěže jde o Švédsko, u nás by nejspíš celá paráda padla nejpозději s měnovou reformou ve třiapadesátém.

Kromě peněžní ceny (aktuálně asi 8 milionů švédských korun) získávají laureáti i zlatou medaili nebo speciální diplom specifický pro každého oceněného a každý objev.

První ocenění byla udělena v roce 1901 a získali je Wilhelm Conrad Röntgen za fyziku, Jacobus Henricus van 't Hoff za chemii, Emil Adolf von Behring za fyziologii nebo lékařství, Sully Prudhomme za literaturu a za mír Jean Henry Dunant a Frédéric Passy. Jelikož jsme tu však ve Zpravodaji vědecké a skeptické organizace, dovolím si nadále se věnovat pouze kategoriím vědeckým, a to zejména fyzice.

Ocenění za fyziku získalo do roku 2019 213 vědců, oceněných chemiků za stejné období bylo 183 a nejméně oceněných má kategorie fyziologie nebo lékařství, kde nalezneme 219 laureátů.

V několika obdobích ceny uděleny nebyly: převážně jde o roky, kdy zuřila první nebo druhá světová válka.

Roku 1968 došlo ke změnám, předně tedy k ustavení pravidla o maximálním počtu tří oceněných na jeden rok a kategorii. Ustano-

vení se sice používalo i dříve, až tehdy však bylo formalizováno. Ve stejném roce došlo též k přidání ceny za ekonomii, správným názvem tedy „Ceny Švédské národní banky za rozvoj ekonomické vědy“. Nebyla totiž zmíněna v Nobelově závěti, prémie za ni se nevyplácí z fondu Nobelovy nadace, a nejde tedy o Nobelovu cenu v pravém smyslu.

O šest let později se ještě změnilo pravidlo o vyznamenání již zemřelého člověka. Do té doby mohl laureát obdržet ocenění, pokud byl nominován a zemřel po 1. únoru daného roku. Nově k tomu mohlo dojít pouze v případě, že byl laureát již veřejně oznámen, ale v době mezi oznámením o ocenění a převzetím zemřel. Pravidlo bylo doposud porušeno jen jednou, a to v roce 2011 u Ralpha Steinmana, jenž zemřel v 68 letech na rakovinu právě den předtím, než bylo oznámeno, že získává ocenění za fyziologii. Tato zpráva se totiž k Nobelovské komisi nedostala včas. Ke cti výboru budiž přičteno, že Nobelova cena mu i přes toto drobné porušení pravidel zůstala.

Cena na první pohled postrádá mnohé vědecké či jiné kategorie, například za biologii, astronomii a nejméně diskutovaná je pak matematika, s níž se váže i jedna zajímavá historka. Dle známé legendy se Nobelova cena za matematiku neuděluje, neboť jistý matematik chodil Nobelovi za manželkou; vynálezce se tak rozhodl matematikům pomstít. Příběh je to pěkný, vzhledem k tomu, že Nobel nebyl ženat, však nepravdivý. V absenci matematiky musíme hledat prozaičtější důvody.

Dlužno ovšem podotknout, že i jiné obory mají svá významná ocenění, která někdy bývají přezdívaná jako „Nobelovy ceny“ daného obo-

ru. Matematici tak mají od roku 2002 místo „nobelovky“ svou „abelovku“, tedy Abelovu cenu na počest norského matematika Nielse Henrika Abela. Informatici svoji „turingovku“ získali dokonce ještě dříve, a to v roce 1966, tedy ve srovnání s matematikou a fyzikou vlastně téměř současně se vznikem jejich oboru. Cena je, samozřejmě, pojmenována po britském matematikovi Alanu Mathisonovi Turingovi a nesponzoruje ji tentokrát Švédsko, ale Google. Existuje rovněž i parodická verze známá jako IG Nobelovy ceny.

Nominace

Nominace na ocenění jednotlivé komise sbírají od minulých laureátů, významných vědců a dalších osobností. Termín pro uzavření nominací je 31. leden daného roku. Pokud tedy učiníte objev po 1. únoru, můžete získat Nobelovu cenu za následující rok, avšak nikoli již za rok, v němž k objevu došlo.

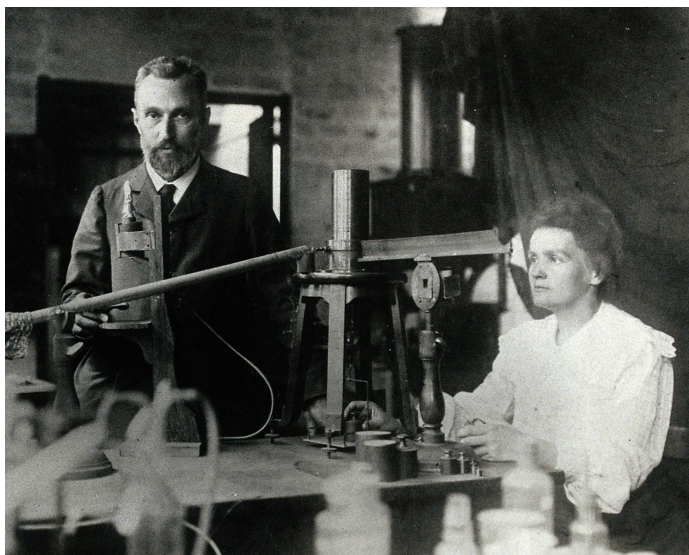
Poté probíhá výběr, a nakonec je rozhodnutí jednotlivých komisí zveřejněno, obvykle na počátku října daného roku.

Slavnostní předání je tradičně ve Stockholmu 10. prosince, v den výročí Nobelovy smrti. Držitelé by měli při převzetí osobně proslovit přednášku o svém výzkumu. Ve výjimečných případech je však zastupují kolegové. K čemuž došlo poměrně nedávno při ocenění dvou vědců výrazně přes 90 let. Také japonský fyzik Nambu nechal přednášet svého italského kolegu Jona-Lasinia jako poctu za jeho zásluhy při oceněném výzkumu.

Na ocenění dohlíží ještě zvláštní správný orgán kontrolující všechny nadace ve Stockholmu, který může odebrat ocenění až tři roky stará, a to dojde-li k závěru, že nebyla ctěna vůle Alfreda Nobela.

Rodiny

Mnoho z Vás jistě ví, že manželé Marie a Pierre Curie získali společně Nobelovu cenu za fyziku (1903) za výzkum přirozené radioaktivity. A možná i to, že podobně získali o 32 let později cenu za chemii jejich dcera Irene s manželem Fredericem za syntézu nových radioaktivních prvků.

Podobných, už zřejmě méně známých případů se ovšem v historii stalo více. Roku 1947 získali cenu za fyziologii nebo medicínu manželé Gerty a Carl Ferdinand Coriovi, mimochodem oba rodáci z Prahy, za jejich objev katalytické přeměny glykogenu. Zatím posledním oceněným manželským párem jsou Edvard a May-Britt Moserovi z Norska, kteří byli v roce 2014 odměněni za objev buněk, které v mozku vytvářejí systém určování polohy.

V několika dalších případech byli Nobelovou komisí oceněni rodiče i jejich děti. Kromě již zmíněného případu rodiny Curie, respektive Joliot-Curie jde například o Nielse Bohra, laureáta za fyziku z roku 1922 za „výzkum struktury atomů a jimi vydávaného záření“ a jeho syna Aageho, který získal cenu ve stejném oboru roku 1975. Další rodičovská dvojice je švédská a jedná se o otce a syna Siegbahnovy – Manne získal cenu za fyziku za svůj výzkum v oblasti rentgenové spektroskopie (1924), jeho syn Kai také za fyziku a také za spektroskopii, v tomto případě elektronovou s vysokým rozlišením (1981).

Jedinečné jsou i následující dva případy. William Henry Bragg a William Lawrence Bragg obdrželi roku 1915 medaili za fyziku „za výzkum týkající se analýzy krystalových struktur pomocí rentgenových paprsků“ a jsou tak jedinou dvojicí rodič-dítě oceněnou dohromady. A nakonec tu máme otce a syna Thomsonovy. Otec J. J. Thomson obdržel roku 1906 Nobelovu cenu za objev elektronů, tedy toho, že elektrony existují jako částice. Jeho syn George se stal laureátem za fyziku o 31 let později za důkaz vlnové povahy elektronů. Inu vědecká realita je někdy velmi ironická.

Zapomenout nesmíme ani na vzdálenější příbuzné. Chandrasekhava Venkata Raman (1930 cena za fyziku) byl strýcem astrofyzika Subrahmanyana Chandrasekhara oceněného roku 1983 za přínos k pochopení fyzikálních procesů při vzniku a vývoji hvězd. A konečně je zde Fritz Zernike, laureát ceny za fyziku z roku 1953 za vynález fázově kontrastního mikroskopu, který byl prastrýcem Gerarduse 't Hoofta, jednoho z největších fyziků současnosti a držitele ceny pro rok 1999 za objasnění kvantové struktury elektroslabých interakcí.

Rekordy

Výše jsem již zmiňoval Williama Lawrence Bragga, který je mimo jiné i nejmladším laureátem Nobelovy ceny ve vědecké kategorii v historii, získal ji v 25 letech. Také další místa drží fyzikové. Werner Heisenberg, Paul Dirac (oba ocenění za přínos kvantové mechanice), Carl Anderson (objev pozitronu, první antičástice) a Tsung Dao-Lee (výzkum zákonů parity) ji obdrželi shodně ve věku 31 let, Rudolf Mössbauer byl v době udělení o rok starší (Mössbauerův jev) a ve stejném věku získal ocenění rovněž objevitel inzulínu Frederick Banting, nejmladší držitel ceny za fyziologii nebo medicínu. V oboru chemie byl pak nejmladším držitelem výše zmíněný Frederic Joliot-Curie.

Mezi nejstaršími laureáty naopak chemie vede John Goodenough, jeden z tvůrců lithium-iontových baterií, oceněný v 97 letech v předloňském roce. Další místa ovšem drží fyzikové. V roce 2018 získal cenu ve věku 96 let Arthur Ashkin, vynálezce metody optické pinzety, jenž bohužel zemřel téměř přesně o dva roky později. Raymond Davies se stal laureátem za svůj výzkum kosmických neutrin roku

2002 v 88 letech, Joičiró Nambu (objev mechanismu spontánního narušení symetrie) a Vitalij L. Ginzburg (příspěvky k teorii supravodivosti a supratekutosti) obdrželi cenu v 87 letech, tvůrce CCD Willard Boyle v 85 letech. Nejstaršímu laureátu v kategorii fyziologie nebo medicíny bylo 87, jmenoval se Francis Peyton Rous a svoje ocenění získal za objev toho, že některé viry mohou přenášet rakovinu.

Dvojnásobným laureátům jsem věnoval jeden z minulých dílů mého cyklu, proto si jen dovolím stručně připomenout, že dvakrát obdrželi Nobelovu cenu Marie Curie (fyzika a chemie), John Bardeen (dvakrát fyzika), Frederick Sanger (dvakrát chemie) a Linus Pauling (chemie a mír).

Výjimkou není ani to, že jeden laureát vychová dalšího laureáta a ten poté dalšího. Podívejme se například na Alfreda Kastlera z Francie. On sám byl oceněn v roce 1966 „za objev a rozvoj optických metod pro studium hertzovských rezonancí v atomech“. Jeho studentem byl Claude Cohen-Tannoudji, laureát z roku 1997 (rozvoj metod ochlazování a záchytu atomů pomocí laserového světla), u kterého studoval Serge Haroche, další držitel Nobelovy ceny za fyziku z roku 2012, v tomto případě „za průlomové experimentální metody umožňující měření jednotlivých kvantových systémů a manipulaci s nimi“.

Někdy dokonce jeden laureát vychová několik dalších, jak se můžeme přesvědčit kupříkladu u legendárního italského Enrica Fermiho, držitele Nobelovy ceny pro rok 1938. On sám studoval u Maxe Borny, jednoho z průkopníků kvantové mechaniky, který, přestože o 19 let starší, obdržel Nobelovu cenu až 16 let po svém studentovi. U Fermiho potom studovali hned čtyři držitelé prestižního ocenění: Owen Chamberlain (1959), Jerome Friedman (1990), Tsung Dao-Lee (1957) a Emilio Segre (1959). A velmi úspěšným vedoucím byl kupříkladu i John A. Wheeler, sám Nobelovu cenu nezískal, vychoval však hned dva Nobelisty za fyziku, Richarda Feynmana (1965) a Kipa Thorna (2017).

Nejúspěšnějším státem jsou s 386 cenami Spojené státy Americké, což patrně málokoho překvapí. Na druhém místě je Spojené království se 133 cenami a přes stovku se dostává ještě Německo (108). Následuje Francie se 71 cenami, na dalších místech jsou Švédsko (32), Rusko (31), Švýcarsko a Japonsko (28), Kanada (27), Rakousko (22), Nizozemsko (21) a Itálie (20). Česko je se šesti cenami poměrně více vzadu.

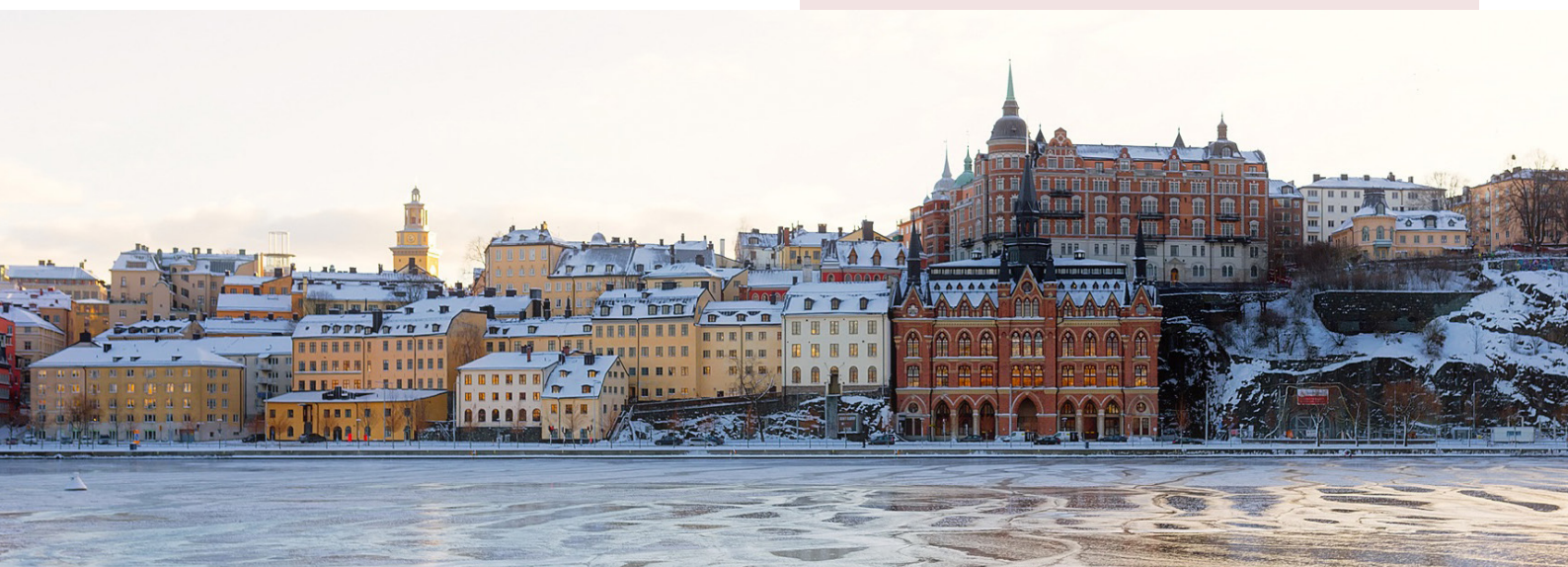
Ovšem při přepočtu na počet obyvatel vypadá situace poněkud odlišně. Na prvním místě jsou Faerské ostrovy s počtem 202 laureátů

na 10 000 000 lidí. Na dalších místech jsou také menší státy Svátá Lucie a Lucembursko. V těchto případech stačí pouze jeden laureát, respektive u Lucemburska dva, na to, aby vychýlil statistiku ve prospěch těchto zemí. Na čtvrtém místě jsou ale již první z větších států Švýcarsko a Rakousko. V těsném sledu jsou severské národy Dánsko, Švédsko a Norsko (v tomto pořadí). Mezi ně se ještě vtěsnalo Spojené království a první desítku uzavírá Německo. Spojené státy Americké jsou až na 12. místě, Evropská unie jako celek by se dostala na 16. místo. Česká republika obsadila v tomto žebříčku krásnou pětadvacátou příčku, to ovšem především proto, že se mezi „naše“ laureáty řadí kromě dvou dobře známých Jaroslavů (ten třetí získal prozatím pouze Ig Nobela) též Peter Grünberg (fyzika, 2007), Carl Ferdinand a Gerty Cori (fyziologie nebo medicína, 1947) a Bertha von Suttner (mír, 1905) narozená v Praze v dobách za císaře pána a v případě Petera Grünberga v Plzni za Protentokrátu.

Málokoho zřejmě také překvapí, že v pořadí univerzit jsou na prvních místech instituce z USA a Velké Británie. První místo zaujímá Harvardova univerzita (161 Nobelových cen), následovaná Cambridgeskou univerzitou držících o 40 ocenění méně. Dalších šest míst zaujímají univerzity z USA (UC Berkeley, Chicagská univerzita, Kolumbijská univerzita, MIT, Stanfordova univerzita a Caltech). První desítku uzavírají Oxford a Princeton. Nejlepší školy v kontinentální Evropě jsou seřazeny na 13-17 místě, tři jsou z Německa (Berlín, Mnichov a Göttingen), jedna je Dánská (Kodaň) a jedna Francouzská (Paříž). Nicméně až do 30. místa pak i nadále tvoří většinu instituce v USA, v dalším pořadí jsou již jen dvě Britské univerzity, jedna z Německa a jedna ze Švýcarska.

Ze středních škol je ve vědeckých kategoriích jednoznačně nejúspěšnější střední školou The Bronx High School of Science, která vychovala 8 laureátů Nobelových cen, z toho 7 za fyziku a jsou mezi nimi i taková esa vědy nedávné doby jako Steven Weinberg, Sheldon Glashow či Leon Cooper. Pamatujete na tu holčičku s fyzikálními knihami v náručí z Mužů v černém? Možná nebyla podezřelá, možná byla z Bronxu.

Vítězslav Škorpík je redaktorem webu Kosmonautix zaměřeného na popularizaci kosmonautiky, člen České astronomické společnosti, člen vedení Českého klubu skeptiků Sisyfos a dramaturg popularizačního přednáškového cyklu Pátečníci. Chcete-li jej v jeho popularizační činnosti podpořit, můžete tak učinit například prostřednictvím crowdfundingové kampaně Pátečníků: <https://www.startovac.cz/projekty/vasi-patecnici>

Český klub skeptiků Sisyfos

Výběr našich odkazů

Web:

www.sisyfos.cz

Bludné balvany:

www.sisyfos.cz/bludny-balvan

Pro učitele:

www.sisyfos.cz/pro-ucitele

Youtube:

tinyurl.com/YtPatecnici

www.youtube.com/user/LLionTV

Web Pátečníků:

www.patecnici.net

Facebook Sisyfa:

www.facebook.com/cesky.klub.skeptiku.SISYFOS

Facebook Pátečníků:

www.facebook.com/patecnici.cyklus

Twitter:

twitter.com/klub_skeptiku

Instagram:

www.instagram.com/sisyfoscr

Playlist Pátečníků:

tinyurl.com/playlistpatecniku

Plaváčkovy knihy ke stažení:

www.blabolnik.cz

Členství ve spolku

Jak se stát členem:

www.sisyfos.cz/jak-se-stat-clenem

Stanovy:

www.sisyfos.cz/stanovy

Elektronická přihláška:

www.sisyfos.cz/clenstvi/new

Přihlášení pro členy a platba členských příspěvků online:

www.sisyfos.cz/clenstvi/prihlasit

Jak nám pomoci

Koho hledáme, co potřebujeme:

www.sisyfos.cz/o-nas/zapojte-se

Podpořte nás finančně:

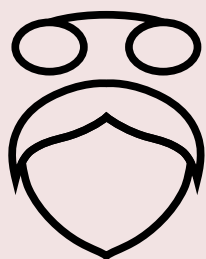
www.sisyfos.cz/donate

Podpořte Pátečníky:

www.startovac.cz/patron/vasi-patecnici

**Za každou pomoc
děkujeme!**

Zpravodaj 1-2/2021 připravili

PÁTEČNÍCI
POPULARIZAČNÍ SEKCE SISYFA